

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب هفتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۸

رأی صادره در هفتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۸ در مورد

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت در حوادث و بلایا

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت در حوادث و بلایا با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته سلامت در حوادث و بلایا از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید حسن امامی رضوی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر معصومه جرجانی
دبیر شورای آموزش علوم پایه پزشکی،
بهداشت و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر علی اکبر حق دوست

معاون آموزشی

رأی صادره در هفتاد و هفتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۹/۸/۱۸ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سعید نمکی
وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و
رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا

رشته: سلامت در حوادث و بلایا

دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی

شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در هفتاد و هفتمین جلسه مورخ ۱۳۹۹/۰۸/۱۸ بر اساس طرح دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش علوم پایه پزشکی، بهداشت و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره ها را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره های آموزشی و برنامه های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می شود.

اسامی اعضای کمیته تدوین برنامه آموزشی

رشته سلامت در حوادث و بلایا در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

نام و نام خانوادگی	دانشگاه/سازمان
آقای دکتر حمید رضا خانکه	علوم بهزیستی و توانبخشی
آقای دکتر علی اردلان	علوم پزشکی تهران
آقای دکتر غلامرضا معصومی	علوم پزشکی ایران
آقای دکتر امیر نجاتی	علوم پزشکی تهران
آقای دکتر محمد حسین یارمحمدیان	علوم پزشکی اصفهان
آقای دکتر محمود نکوئی مقدم	علوم پزشکی کرمان
آقای دکتر علی مهرابی توانا	علوم پزشکی بقیه ا... اعظم (عج)
آقای دکتر احمد جنیدی جعفری	علوم پزشکی ایران
آقای دکتر محمد جواد حسین زاده	علوم پزشکی ایران
آقای دکتر احمد حاجبی	علوم پزشکی ایران
خانم دکتر کتایون جهانگیری	علوم پزشکی شهید بهشتی
خانم دکتر هما یوسفی	علوم پزشکی تهران
آقای دکتر جواد بابائی	علوم پزشکی تبریز
آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
خانم راحله دانش نیا	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
خانم سوده مروج	وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

لیست اعضا و مدعوین حاضر در دویست و بیست و هشتمین جلسه

شورای معین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۹/۰۷/۰۶

حاضرین:

- خانم دکتر یسنا به منش (نماینده سازمان غذا و دارو)
- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر الهام حبیبی (نماینده معاونت تحقیقات و فناوری)
- خانم دکتر مرضیه نجومی
- آقای دکتر فرهاد ادهمی مقدم (به نمایندگی از معاون علوم پزشکی دانشگاه آزاد اسلامی)
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر محمدرضا رهبر (نماینده معاونت بهداشت)
- آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده
- آقای دکتر کوروش وحید شاهی (به نمایندگی از دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی)
- آقای دکتر حسن بهبودی
- آقای دکتر سید علی حسینی
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر بهزاد هوشمند
- آقای دکتر جمشید سلام زاده
- آقای دکتر سید حسن امامی رضوی

مدعوین:

- آقای دکتر علی مهربانی توانا
- آقای دکتر غلامرضا معصومی
- آقای دکتر سید عبدالرضا مرتضوی طباطبایی

لیست حاضرین شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی در زمان تصویب برنامه آموزشی
رشته سلامت در حوادث و بلایا در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حاضرین:

- خانم دکتر معصومه جرجانی
- خانم دکتر یسنا به منش (به نمایندگی از معاون غذا و دارو)
- آقای دکتر رضا ملک زاده
- آقای دکتر علی اکبر حقدوست
- آقای دکتر محمدرضا رهبر (به نمایندگی از معاون بهداشت)
- آقای دکتر ناصر استاد
- آقای دکتر غلامرضا اصغری
- آقای دکتر محمدحسین آیتی
- آقای دکتر حاتم بوستانی
- آقای دکتر حسین بهنیا
- آقای دکتر مهدی تهرانی دوست
- آقای دکتر محمدتقی جغتایی
- آقای دکتر علی جعفریان
- آقای دکتر سیدعلی حسینی
- آقای دکتر جمشید سلام زاده
- آقای دکتر علیرضا سلیمی (به نمایندگی از رئیس کل سازمان نظام پزشکی)
- آقای دکتر محمدرضا صبری
- آقای دکتر جلیل کوهپایه زاده
- آقای دکتر فریدون نوحی
- آقای دکتر کوروش وحیدشاهی (به نمایندگی از دبیر شورای آموزش پزشکی و تخصصی)
- آقای دکتر بهزاد هوشمند
- آقای دکتر سیدحسن امامی رضوی
- آقای دکتر سیدعبدالرضا مرتضوی طباطبایی

فصل اول

برنامه آموزشی رشته سلامت در حوادث و بلایا
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مقدمه:

جمهوری اسلامی ایران به دلیل خصوصیات جغرافیایی، اقلیمی، شرایط ژئوپولتیک و اقتصادی - اجتماعی از کشورهای بلاخیز و آسیب‌پذیر در مقابل بلایا به شما می‌رود. هر سال در ایران بطور متوسط ۳ تا ۴ هزار نفر جان خود را بر اثر بلایا از دست می‌دهند و هزاران نفر مصدوم و بی‌خانمان می‌گردند.

بر اثر وقوع بلایا حجم عظیمی از نیازهای انسانی ایجاد می‌شوند، از جمله حیاتی‌ترین آنها، نیازهای سلامتی (بهداشتی درمانی) هستند که بایستی بلافاصله پس از وقوع بلایا ارائه آنها شروع شده و تا ماه‌ها ادامه یابند. علاوه بر ارائه خدمات سلامت به هنگام بلایا، بایستی بسیاری از اقدامات در نظام سلامت برای پیشگیری، کاهش اثر و آمادگی تسهیلات بهداشتی درمانی قبل از وقوع بلایا انجام شوند. انجام این اقدامات با پیشرفت‌هایی که امروزه در همه زمینه‌ها از جمله سلامت در حوادث و بلایا صورت گرفته است، بدون داشتن تخصص و مهارت لازم اثربخش و کارا نخواهد بود. در حال حاضر در سطح وزارت بهداشت و حتی سایر سازمان‌ها، افراد بسیار معدودی که متخصص در این زمینه باشند وجود دارند که آنها هم تنها به صورت عملی کسب تجربه کرده‌اند. لذا خلاء ناشی از کمبود نیروهای متبحر در این زمینه محسوس است.

روند افزایشی این مخاطرات و اثرات سلامتی آنها و نبود/کمبود نیروی انسانی متخصص و صاحب مهارت برای مدیریت موثر سلامت در بلایا در سطح کشور، از طرفی و تاکید اسناد بین المللی (سندسندای) و شواهد متعدد علمی، لزوم تربیت و آموزش افرادی را بدین منظور ایجاب می‌نمایند، که لازمه آن راه‌اندازی دوره "کارشناسی ارشد سلامت در حوادث و بلایا" در دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور است. بدین منظور اعضای هیات ممتحنه سلامت در بلایا و فوریتها از سال ۱۳۹۲ شروع به نیاز سنجی و ضرورت راه‌اندازی دوره و رشته پرداختند. پس از برآورد نیازها، جلسات متعددی در خصوص کیفیت و چگونگی تدوین برنامه برگزار شد. برنامه‌های آموزشی مشابه موجود در دانشگاه‌های سراسر جهان مرور شد و در پایان اعضای هیات ممتحنه و ارزشیابی سلامت در بلایا و فوریتها، برنامه حاضر را تدوین و در جلسات متعددی آنرا بررسی و نهایی کردند. این برنامه پس از تصویب به تربیت افرادی خواهد پرداخت که بتوانند در جهت پیشگیری و کاهش خسارات ناشی از حوادث و بلایا، آمادگی برای مقابله با بلایا، پاسخ موثر به بلایا و ارزیابی اثربخش از آنها در سطح خانواده‌ها، جوامع محلی، مناطق و سازمانها انجام وظیفه نمایند.

نام و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی :

کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا

Health in Accidents and Disasters (M.Sc.)

تعریف رشته:

دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته "سلامت در حوادث و بلایا" یک برنامه آموزشی بین/میان رشته‌ای از علوم مختلف سلامت و مجموعه‌ای از آموزش‌های تئوری، عملی بوده که در چارچوب سیاست‌های مدیریت خطر بلایا به منظور حفظ و ارتقای سلامت افراد جامعه به تربیت نیروهای متعهد و متخصص برای مدیریت مراحل پیشگیری، کاهش آسیب، آمادگی، پاسخ و بازیابی حوادث و بلایا می‌پردازد.

شرایط و نحوه پذیرش در دوره:

- قبولی در آزمون ورودی مطابق ضوابط و مقررات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
- داشتن مدرک کارشناسی در رشته‌های بهداشت عمومی، مهندسی بهداشت محیط، مهندسی بهداشت حرفه‌ای و ایمنی کار (مهندسی بهداشت حرفه‌ای)، علوم تغذیه، پرستاری، تکنولوژی اتاق عمل، فوریت‌های پزشکی پیش بیمارستانی، علوم آزمایشگاهی، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، مامائی، هوشبری، فناوری اطلاعات سلامت، بیولوژی و کنترل ناقلین بیماریها (حشره شناسی پزشکی و مبارزه با ناقلین)
- دانش آموختگان دکتری عمومی (پزشکی، دندانپزشکی و داروسازی) و دکتری حرفه‌ای دامپزشکی

مواد امتحانی و ضرایب آن:

داوطلبین جهت کسب اطلاعات از آخرین تغییرات در مدارک تحصیلی موردپذیرش و مواد امتحانی و ضرایب آزمون ورودی هر سال تحصیلی، به دفترچه آزمون کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته‌های علوم پزشکی مربوط به آن سال تحصیلی مراجعه شود.

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

بلایا اعم از طبیعی و انسان ساخت همواره بخشی از زندگی انسان‌ها بر روی زمین بوده است. نگرش‌های مختلفی در خصوص بلایا در نقاط مختلف جهان بوده و تا کنون نیز ادامه دارد. با تغییر نگرش‌های به وجود آمده در این خصوص و پیشرفت‌های رخ داده در انواع علوم، بشر به این نتیجه رسید که بسیاری از این مخاطرات قابل پیش‌بینی و پیشگیری هستند و در مورد برخی مخاطرات نیز که امکان پیش‌بینی مکان و زمان وقوع وجود ندارد، می‌توان عوامل و زمینه‌هایی که موجب آسیب‌پذیری در مقابل آنها می‌شود را از بین برد و اثرات آنها را کاهش داد.

در مورد اینکه بطور دقیق از چه زمانی رویکردهای علمی در خصوص پیشگیری و مدیریت بلایا مورد توجه قرار گرفته‌اند، اطلاعات قابل استنادی وجود ندارند. با اینحال بطور رسمی و برای اولین بار در سال ۱۹۱۷ اولین رساله دکتری در

مورد بلایا در دانشگاه کلمبیا نوشته شد. بعد از آن تا زمان وقوع جنگ جهانی دوم فعالیت‌های قابل توجهی در خصوص آموزش و تحقیقات در بلایا صورت نپذیرفت. در بین سال‌های ۱۹۴۹-۱۹۵۴ در دانشگاه اوهایو، مرکز تحقیقاتی به منظور مطالعه رفتار انسان‌ها در بلایا و کمیته تحقیقاتی برای مطالعه جنبه‌های اجتماعی، روانشناسی و پزشکی بلایا تشکیل شدند. سپس به تدریج مرکز تحقیقات بلایا در دانشگاه اوهایو و بعد در دانشگاه دلاویر تشکیل شدند. مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر ایالات متحده نیز از سال ۱۹۷۳ بلایا را مورد توجه قرار داد. در همین سال "مرکز تحقیقات اپیدمیولوژیک بلایا" ایجاد شد. در سال ۱۹۷۶ انجمن جهانی سلامت در بلایا و فوریت‌ها^۱ تشکیل شد. پروژه "دوره کارشناسی ارشد اروپایی سلامت در فوریت‌ها" در اولین کنفرانس انجمن اروپایی سلامت در بلایا در ۱۹۹۸ مطرح شد و اکنون در چندین دانشگاه اروپایی در حال فعالیت می‌باشد.

در سال‌های بعد به دلیل وقوع حوادث تروریستی مختلف، زلزله‌ها و بلایای طبیعی بزرگ و توجه رسانه‌ها به آنها، سیاستگذاران، آموزش همه جنبه‌های مرتبط با بلایا از جمله جنبه‌های سلامت را مورد توجه قرار داده‌اند. در حال حاضر در بسیاری از دانشگاه‌های علوم پزشکی جهان این رشته‌ها در سطح لیسانس، فوق لیسانس و دکتری تدریس می‌شوند. تنها در ایالات متحده، حد اقل ۲۰ دانشگاه و کالج، مقاطع مختلف تحصیلی در ارتباط با موضوعات مختلف سلامت در بلایا ارائه می‌کنند.

با توجه به بلاخیز بودن ایران، آموزش بلایا در ایران نیز سابقه طولانی دارد. با تاسیس هلال احمر و سایر سازمان‌های امدادی این امر همواره مورد توجه بوده است. در حال حاضر رشته‌های دانشگاهی مختلفی در کشور در سطوح کاردانی و کارشناسی در دانشگاه‌های وابسته به وزارت علوم تدریس می‌شوند.

آموزش "سلامت در حوادث و بلایا" با عناوین مختلفی، همواره به عنوان واحدهای درسی ۱ و ۲ واحدی در برنامه درسی رشته‌های مختلف علوم بهداشتی، پرستاری و پزشکی مورد توجه بوده است. دوره‌های مختلف کوتاه مدت بطور مکرر توسط دانشگاه‌های مختلف طراحی و اجرا شده‌اند. اما بطور رشته مستقل برای اولین بار در سطح کشور، دوره "دکتری تخصصی (PhD) رشته سلامت در حوادث و بلایا" در سال ۱۳۸۹ در دانشگاه علوم پزشکی تهران شروع به فعالیت کرد و در سال‌های بعد به دانشگاه‌های ایران، علوم بهزیستی و توانبخشی، شهید بهشتی و یزد توسعه یافت. "دوره عالی بهداشت عمومی" (MPH) با گرایش حوادث و بلایا نیز از سال (۱۳۸۵) در دانشکده بهداشت دانشگاه علوم پزشکی تهران راه‌اندازی شد و دانشگاه‌های علوم پزشکی شهید بهشتی و کرمان و دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی نیز اقدام به ایجاد برنامه نمودند.

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند:

- وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی (دفتر مدیریت و کاهش خطر بلایا، اداره کل پدافند غیر عامل، فوریت‌های بهداشت محیط، مرکز مدیریت بیماری‌های واگیر)
- سازمان اورژانس کشور (مرکز مدیریت حوادث و فوریت‌های پزشکی کشور سابق، اداره کل بحران، شورای سیاست‌گذاری سلامت در حوادث و سوانح، مرکز هدایت عملیات سلامت)
- دانشگاه‌های علوم پزشکی سراسر کشور (معاونت بهداشت، معاونت درمان، مرکز اورژانس پیش بیمارستانی، مرکز بهداشت استان، مرکز بهداشت شهرستان)

¹ - World Association for Emergency and Disaster Medicine (WADEM)

- کمیته های مدیریت بحران بیمارستان‌های دولتی و خصوصی سراسر کشور
- جمعیت هلال احمر در سطوح ملی، استانی و شهرستانی
- نیروهای نظامی و انتظامی (حوزه بهداشت و درمان)
- سازمان مدیریت بحران کشور و زیر مجموعه‌های استانی و شهرستانی
- سازمان بهزیستی کشور

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

خداوند رحمان در آیه ۳۱ سوره مبارکه مائده (و من احیاها فکانما احیا الناس جميعاً) نجات جان یک انسان را برابر با نجات بشریت قرار داده است. به همین جهت تلاش در جهت حفظ حیات و نجات جان انسان‌ها یک وظیفه دینی، اخلاقی و اجتماعی محسوب می‌گردد. از آنجا که یکی از تهدیدکننده‌های مهم سلامت افراد جامعه، مخاطرات طبیعی و انسان ساخت می‌باشند، بنابراین، این برنامه با سرلوحه قرار دادن آیه مبارکه، تلاش می‌نماید تا با تربیت افرادی توانمند بتواند از مرگ و میر انسانها، آسیب دیدگی و آلام آنها با پیشگیری از وقوع، کاهش اثرات، پاسخی موثر و به موقع پیشگیری نماید. تاکید بر ارزش‌های اخلاقی، معنوی، حرفه‌ای و قانونی همچون حفظ کرامت و شان والای انسانی، عدالت اجتماعی، انسان گرایی، ارج نهادن به کارکنان و مسئولیت‌پذیری در قبال آنان، مسئولیت‌پذیری در برابر جامعه، صداقت علمی و حرفه‌ای، تعهد پذیری، کارگروھی، نو آوری، احترام به مصدومین و آسیب‌دیدگان بلایا از اجزاء ضروری آموزشی این رشته به شمار می‌روند.

دورنما (چشم‌انداز):

در طی ده سال آینده دانش آموختگان این رشته، نیروی انسانی مورد نیاز دانشگاه‌ها/دانشکده‌های علوم پزشکی و شبکه‌های بهداشت و درمان سراسر کشور را تربیت و از نظر استانداردهای حوزه سلامت در حوادث و بلایا بالاترین رتبه را در مقایسه با کشورهای منطقه کسب خواهند کرد. دانش آموختگان این رشته علاوه بر داخل کشور، به ارائه خدمات در سطح منطقه خواهند پرداخت و ضمن تبدیل نمودن ایران به عنوان قطب آموزش سلامت در حوادث و بلایا در منطقه به اعتبار نظام سلامت جمهوری اسلامی ایران در منطقه می‌افزایند.

رسالت (ماموریت):

رسالت دوره کارشناسی ارشد "سلامت در حوادث و بلایا" عبارت است از تربیت نیروهایی عالم، آگاه به مسائل علمی روز، توانمند، مسئولیت پذیر، حساس به سلامت جامعه و متعهد با هدف کاهش سطح خطر ناشی از مخاطرات طبیعی و انسان ساخت در سطح جامعه که تخصص خود را در زمینه های شناسایی مخاطرات، ارزیابی آسیب پذیری ها، ارتقای آمادگی و کاهش آسیب‌پذیری و در نهایت ارتقای سلامتی جامعه و کاهش مرگ و میر، صدمات و سایر پیامدهای سوء حوادث و بلایا بر سلامت را در اختیار جامعه قرار دهند.

اهداف کلی:

اهداف اصلی دوره تربیت نیروی انسانی عالم و متبحر در سطح کارشناسی ارشد در زمینه‌های ذیل:

- طراحی، اجرا و ارزشیابی مداخلات پیشگیری از وقوع حوادث و بلایا، کاهش آسیب‌پذیری و ارتقای آمادگی جامعه و منابع نظام سلامت در برابر مخاطرات طبیعی و انسان ساخت
- مدیریت خطر حوادث و بلایا در سطح جامعه و نظام سلامت
- آموزش عمومی و تخصصی سلامت در حوادث و بلایا
- طراحی و اجرای پژوهش‌های مرتبط با سلامت در حوادث و بلایا

پیامدهای مورد انتظار از دانش آموختگان:

انتظار می‌رود که دانش آموختگان این رشته در هر حوزه از نظام اداری و مدیریتی کشور اعم از بخش‌های دولتی، خصوصی و تعاونی که مشغول کار شوند، بتوانند:

- ۱- فرهنگ کاهش خطر بلایا و حوادث و افزایش آمادگی برای مقابله با بلایا و کاهش آسیب‌پذیری را در جامعه و نهادهای مدیریتی ترویج و نهادینه نمایند.
- ۲- موجب ارتقای آمادگی جامعه برای مقابله با بلایا و حوادث در سطوح مختلف شوند.
- ۳- موجب پیشگیری از وقوع حوادث و بلایا اعم از طبیعی و انسان ساخت شده و اثرات آنها را کمتر نمایند.
- ۴- موجب ارتقای سطح علمی کشور و کسب اعتبار علمی در سطح منطقه‌ای و بین‌المللی شوند
- ۵- موجب ارتقای ایمنی و سلامت جامعه ایرانی در برابر تهدیدات ناشی از مخاطرات طبیعی و انسان ساخت و کاهش مرگ، صدمات و سایر پیامدهای سوء سلامتی مربوطه شوند
- ۶- موجب افزایش تاب‌آوری و آگاهی جامعه ایرانی و ایجاد ظرفیت مقابله با حوادث و بلایا گردند.

(Expected Competencies)

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان

الف: توانمندی‌های پایه مورد انتظار:

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارت‌های ارتباطی-تعامل (کد درس: ۲، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۲۱، ۲۳)
- آموزش (کد درس: همه دروس به نوعی مرتبط هستند)
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله (کد درس: ۳، ۵، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۳۲)
- مهارت‌های مدیریت مبتنی بر شواهد (سیاستگذاری- برنامه ریزی- سازماندهی- اجرا- پایش، نظارت و کنترل- ارزشیابی)

ب: توانمندی های اختصاصی مورد انتظار (Special Competencies)
توانمندیهای اختصاصی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

ردیف	توانمندی	شرح وظایف حرفه ای	کد درس
۱	توانمندی طراحی و اجرای برنامه های آموزشی برای سطوح مختلف جامعه (مردم و کارکنان سازمانها)	انجام نیاز سنجی آموزشی و شناسایی نیازها، تدوین برنامه های آموزشی، اجرای برنامه‌های آموزشی در سطوح مختلف، ارزیابی اثربخشی برنامه‌های آموزشی	۱۸، ۱۷، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۶، ۲ ۳۳، ۲۵
۲	توانمندی ارزیابی و تحلیل خطر حوادث و بلایا	شناسایی مخاطرات، ارزیابی آسیب‌پذیری‌ها، ارزیابی طرفیت ها، اولویت‌بندی خطرات و تدوین استراتژی‌های مدیریت خطر بلایا	۳۳، ۱۵، ۱۳، ۱۲، ۶
۳	توانمندی هماهنگی درون بخشی، برون بخشی و کمک‌های امدادی داخلی و بین المللی	برآورد میزان و انواع کمک‌های مورد نیاز، اعلام نیازها به مراکز مربوطه، مدیریت هدایا و کمک‌های مردمی در مناطق آسیب دیده	۲۱ و ۲۰
۴	توانمندی مدیریت بلایا	ارزیابی سریع، تدوین برنامه پاسخ، اجرای برنامه پاسخ، پایش و ارزیابی برنامه‌ها، مدیریت برنامه‌های پیشگیری و کاهش آسیب سازه‌ای و غیر سازه‌ای، مدیریت برنامه‌های بازسازی	۱۹، ۱۷، ۱۴، ۱۱، ۱۰، ۹، ۸، ۶ ۲۷، ۲۶، ۲۵، ۲۴، ۲۳، ۲۲، ۲۱ ۳۲، ۳۱، ۳۰، ۲۹، ۲۸
۵	توانمندی برقراری ارتباط با مراکز علمی و تخصصی داخلی و بین المللی	همکاری با مراکز پژوهشی، داخلی و خارجی، نگارش و انتشار مقالات آموزشی و نقد پروژه‌های تحقیقاتی	۳۲، ۲۱، ۱۵، ۳، ۱
۶	توانمندی طراحی و انجام تحقیقات و پروژه‌های علمی	تدوین و پیشنهاد طرح‌های تحقیقاتی، مشاوره، راهنمایی و اجرای طرح های تحقیقاتی	۱۶، ۱۵، ۳، ۲، ۱

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

گروه‌های بازنگری، راهبردهای مرتبط با خود را انتخاب و بقیه موارد را حذف خواهند نمود.

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف حرفه ای (Task based Education)
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based Education)
- آموزش مبتنی بر موضوع (Subject based Education)
- آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence based Education)
- آموزش توأم دانشجو و استاد محور
- آموزش جامعه‌نگر (Community Oriented Education)

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- انواع کنفرانسهای داخل بخشی، بین بخشی، بیمارستانی، بین رشته‌ای، بین دانشگاهی و سمینار
- بحث در گروه‌های کوچک - کارگاه‌های آموزشی - ژورنال کلاب و کتاب خوانی - case presentation
- استفاده از تکنیک‌های شبیه سازی و آموزش از راه دور بر حسب امکانات
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- self education, self study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه بازنگری می‌شود)
- حرفه‌ای‌گرایی (Professionalism)
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایطی با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز در محیط کار مشارکت نمایند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.

Student Assessment

ارزیابی فراگیر:

الف- روش ارزیابی:

دانشجویان با روش‌های زیر ارزیابی خواهند شد.

کتابی *

شفاهی *

OSFE (Objective Structured Field Examination) *

DOPS (Direct Observation of Procedural Skills) *

Project Based Assessment *

ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمون‌های انجام شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی‌های انجام کار و نظایر آن است.

ب- دفعات ارزیابی:

*آزمون‌های درون گروهی در اختیار گروه آموزشی قرار دارد.

*آزمون‌های کشوری طبق مقررات کشوری

فصل دوم

حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته سلامت در حوادث و بلایا
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

حداقل هیات علمی مورد نیاز:

الف- اعضای هیئت علمی ثابت و تمام وقت بر اساس مصوبه شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با تخصص های:
(حداقل یک نفر دارای دکتری تخصصی PHD از هر تخصص):

سلامت در بلایا و فوریت‌ها

طب اورژانس

پرستاری

ب- گروه‌های آموزشی پشتیبان:

زمین شناسی و زلزله شناسی، جغرافیا و آب و هواشناسی، جامعه شناسی، اخلاق پزشکی، مدیریت خدمات بهداشتی درمانی، مهندسی بهداشت محیط، روانشناسی بالینی، علوم تغذیه، اپیدمیولوژی، آموزش بهداشت و ارتقا سلامت، بیماریهای عفونی، روانپزشکی، پزشکی اجتماعی

کارکنان مورد نیاز برای اجرای برنامه:

حداقل یک کارشناس آموزشی و یک منشی گروه

فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز:

- کلاس‌های درسی	- اتاق دانشجویان	- اینترنت با سرعت کافی
- سالن کنفرانس	- بایگانی آموزش	- کتابخانه
- اتاق استادان	- اتاق رایانه	- وب سایت آموزشی اختصاصی گروه آموزشی

فضاها و عرصه‌های اختصاصی مورد نیاز:

علاوه بر فضاها ذکر شده فوق، برای آموزش بهتر بسیاری از دروس به خصوص دروسی که جنبه عملی دارند، عرصه‌هایی چون مناطق تحت تاثیر بلایا، مناطق، سازمانها، نهادها و اداراتی که به نوعی مرتبط با مدیریت مراحل مختلف بلایا هستند، مورد نیاز خواهند بود.

عرصه‌هایی چن تجمعات انبوه، صحنه‌های حوادث و بلایا و ... در آموزش عملی دانشجویان می‌توانند مفید و موثر باشند.

جمعیت‌ها یا نمونه‌های مورد نیاز:

جمعیت‌های بلازده، جمعیت‌های ساکن در مناطق مستعد وقوع بلایا، بیماران ساکن در مناطق بلازده

تجهیزات اختصاصی عمده (سرمایه‌ای) مورد نیاز:

تجهیزات سرمایه‌ای عمده ای مورد نیاز نیست. برای آموزش دانشجویان از تمامی امکانات و تجهیزات موجود در سازمانهای مرتبط از جمله جمعیت هلال احمر، سازمان مدیریت بحران کشور، سازمان هواشناسی کشور، پژوهشگاه، زلزله شناسی، سازمان اورژانس کشور و .. استفاده خواهد شد.

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
برنامه آموزشی رشته سلامت در حوادث و بلایا
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

مشخصات دوره:

۱- نام دوره: کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا

Health in Accidents and Disasters (M.Sc.)

۲- طول دوره و ساختار آن: بر اساس آئین نامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته مصوب شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی می‌باشد

۳- تعداد کل واحد های درسی:

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۳۲ واحد است که به شرح زیر می‌باشد:

واحدهای اختصاصی اجباری (Core)	۲۳ واحد
واحدهای اختصاصی اختیاری (Non Core)	۵ واحد
پایان نامه	۴ واحد
جمع کل	۳۲ واحد

جدول الف - دروس کمبود یا جبرانی برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی		
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع
۰۱	زبان انگلیسی	۳	۳	-	۵۱	-	۵۱
۰۲	سیستم‌های اطلاع‌رسانی پزشکی*	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶
۰۳	آمار حیاتی و شاخص‌های بهداشتی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳
۰۴	مبانی مدیریت خدمات بهداشتی درمانی	۲	۲	-	۲۴	-	۲۴
۰۵	مبانی اپیدمیولوژی	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳
جمع		۱۰					

علاوه بر واحدهای درسی دوره دانشجوی موظف است با تشخیص گروه آموزشی و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی

دانشگاه، حداکثر تعداد ۱۰ واحد از دروس کمبود یا جبرانی (جدول الف) را بگذراند.

*گذراندن این درس به عنوان درس کمبود یا جبرانی برای همه دانشجویانی که قبلاً آن را نگذرانده‌اند، الزامی می‌باشد.

جدول ب: دروس اختصاصی اجباری (core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و

بلایا

کد درس	نام درس	تعداد واحد درسی			تعداد ساعات درسی			پیشنیاز یا همزمان	
		جمع	نظری	عملی	نظری	عملی	جمع		
۰۶	مبانی مدیریت حوادث و بلایا	۲	۲	-	۳۴	-	۳۴	-	
۰۷	نظام خدمات سلامت در ایران و جهان	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۰۸	پیشگیری و کاهش آسیب در حوادث و بلایا	۳	۲	۱	۳۴	۳۴	۶۸	-	
۰۹	آمادگی در حوادث و بلایا	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۰	عملیات پاسخ در حوادث و بلایا	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۱	بازیابی در حوادث و بلایا	۱	۰/۵	۰/۵	۹	۱۷	۲۶	-	
۱۲	مخاطرات شایع در ایران	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۳	بهداشت عمومی در حوادث و بلایا	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۴	مدیریت بیمارستانی و پیش بیمارستانی در حوادث و بلایا	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۵	اپیدمیولوژی و روش تحقیق در حوادث و بلایا	۲	۱/۵	۰/۵	۲۶	۱۷	۴۳	-	
۱۶	سمینار	۱	-	۱	-	۳۴	۳۴	-	
۱۷	کارآموزی	۲	-	۲	-	۱۰۲	۱۰۲	کلیه دروس اجباری	
جمع		۲۳							

جدول ج: دروس اختصاصی اختیاری (non core) برنامه آموزشی دوره کارشناسی ارشد ناپیوسته رشته سلامت در حوادث و بلایا

پیشنیاز	تعداد ساعات درسی			تعداد واحد درسی			نام درس	کد درس
	جمع	عملی	نظری	عملی	نظری	جمع		
-	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	طراحی، اجرا و ارزشیابی تمرین (مانور) در حوادث و بلایا	۱۸
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	بهداشت روانی-اجتماعی در حوادث و بلایا	۱۹
-	۲۶	۱۷	۹	۰/۵	۰/۵	۱	مدیریت هدایا و کمکهای مردمی و بین المللی در حوادث و بلایا	۲۰
-	۵۱	۳۴	۱۷	۱	۱	۲	اصول و مبانی اطلاع رسانی خطر در بلایا و حوادث	۲۱
-	۲۶	۱۷	۹	۰/۵	۰/۵	۱	خدمات سلامت در تجمعات انبوه و بحرانهای پیچیده	۲۲
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	آموزش در حوادث و بلایا	۲۳
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	اقدامات بهداشت محیطی اضطراری در حوادث و بلایا	۲۴
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	مدیریت بیماری‌های واگیر در حوادث و بلایا	۲۵
-	۳۴	۰	۳۴	۰	۲	۲	تغذیه در حوادث و بلایا	۲۶
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	بهداشت باروری در حوادث و بلایا	۲۷
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	مدیریت بیماری‌های غیر واگیر و مزمن در حوادث و بلایا	۲۸
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	خدمات بالینی اولیه در حوادث و بلایا	۲۹
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	مدیریت مردم محور در حوادث و بلایا	۳۰
-	۲۶	۱۷	۹	۰/۵	۰/۵	۱	حفاظت و ایمنی کارکنان در حوادث و بلایا	۳۱
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	روش‌شناسی مطالعات کیفی	۳۲
-	۴۳	۱۷	۲۶	۰/۵	۱/۵	۲	برنامه‌ریزی و مدیریت مبتنی بر نتایج	۳۳
۲۹							جمع	

*دانشجو می‌بایست ۵ واحد از دروس فوق (جدول ج) را متناسب با موضوع پایان‌نامه موردنظر، موافقت استاد راهنما و تأیید شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه بگذراند.

عنوان کارگاه‌های آموزشی مورد نیاز دوره:

- پدافند غیرعامل
- کار آفرینی
- کاربرد GIS در بلایا
- ایمنی زیستی
- دانشجویان موظفند کارگاه‌های آموزشی فوق را در طی دوران تحصیل گذرانده و گواهی شرکت در کارگاه‌ها را قبل از دفاع پایان‌نامه به واحد آموزشی مربوطه ارائه دهند.

کد درس: ۰۱

نام درس: زبان انگلیسی

پیش‌نیاز و هم‌زمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

ارتقاء توانمندی‌های دانشجویان برای استفاده از منابع تخصصی انگلیسی و نوشتن متون علمی مرتبط با سلامت در حوادث و بلایا
شرح درس:

در این درس انواع متون اختصاصی انگلیسی مرتبط با سلامت در حوادث و بلایا، کتب و منابع موجود در خصوص نگارش علمی در کلاس مورد مطالعه قرار خواهند گرفت تا توانمندی‌های دانشجویان در استفاده از منابع و نوشتن متون علمی به زبان انگلیسی تقویت شود.
رئوس مطالب: (۵۱ ساعت نظری)

آشنائی با واژه‌های تخصصی، خواندن و درک نوشته‌های مرتبط، تمرین مهارت شنیدن، حرف زدن، درک کردن و نوشتن، ترجمه مقالات تخصصی از انگلیسی به فارسی و بر عکس، یافتن پژوهش‌های مرتبط از منابع الکترونیکی
منابع:

- 1- Terminology: Basic Terms of Disaster Risk Reduction. From Living with Risk, ISDR Pub. Last edition
- 2- Poorheidare G, Mussavi AS. A glossary of disaster management. Institute of applied science and technology, Iranian Red Crescent Society. Last edition.
- 3- Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
- 4- Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition
- 5- Wallwork A. English for writing research papers. Springer. New York. Last edition

شیوه ارزشیابی:

- امتحان کتبی آخر ترم ۴۰٪
- ارائه یک مطلب علمی مرتبط با سلامت در حوادث و بلایا در کلاس به زبان انگلیسی ۱۰٪
- ترجمه یک مقاله انگلیسی مرتبط به فارسی با انتخاب دانشجویان و موافقت استاد ۱۰٪
- ترجمه یک مقاله فارسی مرتبط به انگلیسی با انتخاب دانشجویان و موافقت استاد ۲۰٪
- فعالیت کلاسی و شرکت در مباحث کلاسی به زبان انگلیسی ۲۰٪

نام درس: سیستم های اطلاع رسانی پزشکی

پیشنیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس:

دانشجو باید در پایان این درس بتواند با موتورهای جستجوگر و نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در آنها آشنا شود. بتواند تفاوت و توانایی این نرم افزارها را در چند موتور جستجوگر Bing, Yahoo, google و .. شناخته و با هم مقایسه کند. همچنین ضمن آشنایی با چند موتور جستجوگر Meta Search engine بتواند با روش ها، جستجو و عوامل موثر بر آن، جستجوی پیشرفته، سیستم بولین Boolean operators خطاهای موجود در کوتاهی کلمات کلیدی(Truncation) مانند asterisk کاربرد پرانتزها و تاثیر متقابل کلمات کلیدی بر نتایج جستجو، آشنا شود. دانشجو باید به امکانات موجود در نرم افزارهای مرتبط با اینترنت Explorer, Mozila firefox, Google chrome آشنا شود. از دیگر اهداف این درس آشنا شدن دانشجو با سرویس کتابخانه ی دانشگاه محل تحصیل می باشد. آگاهی دانشجو به بانک های اطلاعاتی و ناشرین مرتبط با علوم بهداشتی و پزشکی، سایت های مهم در علوم بهداشتی و پزشکی بخصوص PubMed, Cochrane معیارهای سنجش مقالات (مانند Citations)، مجلات (Impactfactor) و نویسندگان (H-index) و یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع Reference manager الزامی است.

شرح درس:

در این درس دانشجو با روش های جستجوی علمی، مشکلات جستجو در اینترنت و فایق آمدن بر آنها آموزش خواهد دید. با مفاهیم سنجش مقالات، مجلات و جستجو در بعضی از سایت های ناشرین مهم آشنا خواهد شد. بدین ترتیب دانشجو قادر خواهد شد جستجوی سازماندهی شده ای از مرورگرها و بانک های اطلاعاتی داشته باشد. در نهایت دانشجو قادر به ایجاد کتابخانه اختصاصی توسط یکی از نرم افزارهای مدیریت منابع خواهد شد تا براساس آن مجموع منابع مورد نیاز خود را برای نگارش پایا نامه، مقالات و گزارشات تهیه نماید.

رئوس مطالب (۹ ساعت نظری-۱۷ ساعت عملی)

آشنایی با موتورهای جستجوگر عمومی، تفاوت آنها و مقایسه چند موتور جستجوگر با هم از نظر جستجوی یکسان (کار عملی: انجام انفرادی جستجوی پیشرفته، جستجو بولین Not, Or, And در جستجوگر PubMed در کلاس)

آشنایی با نقش پنج نرم افزار اسپایدر(عنکبوت)، کرول(خزنده)، ایندکسر(بایگانی کننده)، دیتابیس(بانک اطلاعاتی) و رنکر(رتبه بندی کننده)، در هر موتور جستجوگر

آشنایی با مرورگرهای Internet Explorer, Mozila firefox, Google chrome و امکانات آنها(کار عملی: مرتب کردن و ذخیره Favorite در فلاش دیسک)

آشنایی با سرویس های موجود در کتابخانه دانشگاه محل تحصیل شامل دسترسی به مجلات داخلی و خارجی و نرم افزار جامع

آشنایی با ناشرین مانند Elsevier, EBSCO, Wiley, Springer
آشنایی با بانک‌ها و منابع اطلاعاتی Web of Science, Science, Scopus, proQuest, Biological Abstract و ...
آشنایی با پایگاه‌های استنادی
آشنایی با بانک جامع مقالات پزشکی Medlib, Iranmedex, Irandoc و ...
روش‌های جستجو از طریق سرعنوان‌های موضوعی پزشکی (MeSH)
آشنایی با معیارهای سنجش مقالات (مانند Citation), سنجش مجلات (Impact factor) و سنجش نویسندگان (H-index)
در بانک‌های اطلاعاتی زیربند
آشنایی با کاربرد DOI
آشنایی با PubMed و مجموعه‌ای از مقالات بانک اطلاعاتی مدلاین، بانک ژن، نرم‌افزارهای آنلاین موجود در آن
آشنایی با نرم‌افزار EndNote و ایجاد یک کتابخانه شخصی از منابع بطور عملی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

آزمون در طول نیمسال تحصیلی ۲۵٪

آزمون کتبی پایان نیمسال ۵۰٪

انجام تکالیف ۱۵٪

حضور و شرکت فعال در کلاس ۱۰٪

منابع اصلی درس:

1. www.medlib.ir
2. www.proquest.com
3. www.ncbi.nlm.nih.gov

کد درس: ۰۳

نام درس: آمار حیاتی و شاخص‌های بهداشتی

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی با اصول و مبانی آمار حیاتی، و کاربرد روش‌های آماری در طراحی و انجام تحقیقات و تفسیر نتایج و انواع شاخص‌های مورد استفاده در زمینه‌های سلامت

شرح درس:

با گذراندن این دوره دانشجویان با چگونگی نمونه‌گیری، طبقه‌بندی داده‌ها و آزمون فرضیه‌ها و تفسیر نتایج آزمونها آشنا خواهند شد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مروری بر تعاریف و مفاهیم اولیه: متغیر و پراکندگی، شاخص‌های مرکزی (میانگین، میانه، نما)، شاخص‌های پراکندگی (طول میدان تغییرات، میانگین انحرافات، واریانس و انحراف معیار)، ضریب تغییرات، محاسبه انواع شاخص‌ها به صورت عملی، رسم انواع نمودارها و کاربرد آنها، اشتباه سیستماتیک، دقت و صحت مروری بر احتمالات

روش‌های مختلف نمونه‌گیری و نحوه برآورد حجم نمونه در مطالعات مختلف

تغییر متغیر و نقاط پرت: تغییر متغیرهای شایع، نقاط پرت

تخمین و آزمون فرضیه: تخمین آماری و محدوده اطمینان، آزمون فرضیه، مقایسه میانگین و واریانس دو نمونه با هم،

برآورد نسبت‌ها و آزمون فرضیه آنها، مقایسه نسبتها در دو نمونه مزدوج و غیر مزدوج

آنالیز واریانس: آنالیز واریانس یکطرفه، مقایسه‌های پس از آنالیز واریانس

رگرسیون: رگرسیون خطی ساده، برآورد پارامترهای رگرسیون، آزمون فرضیه پارامترهای رگرسیون

مباحث کاربردی بر حسب انتخاب دانشجویان و تحقیقات در حوزه سلامت در بلایا

منابع:

محمد ک، ملک افضلی ح. روش‌های آماری و شاخص‌های بهداشتی. آخرین چاپ

شیوه ارزیابی:

- ۳۰٪ امتحان پایان ترم به صورت تشریحی و تستی

- ۴۰٪ کارگروهی حین دوره

- ۳۰٪ حل مسئله در طول ترم

کد درس: ۰۴

نام درس: مبانی مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با مکاتب و نظریه‌های مختلف مدیریت و انطباق آنها با سازمانهای بهداشتی درمانی، اصول و کلیات مدیریت خدمات بهداشتی درمانی در کشور و ایجاد مهارت شیوه‌های اعمال مدیریت سلامت در سطوح مختلف
شرح درس:

در این درس اصول و مبانی مدیریت و برنامه‌ریزی در نظام بهداشت و درمان مورد بحث قرار می‌گیرد و به نحوه مدیریت و برنامه‌ریزی خدمات سازمانهای بهداشتی درمانی در پاسخ به بلایا پرداخته می‌شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

کلیات و تعاریف مدیریت و مدیریت در بخش بهداشتی و درمانی، تئوری‌های مدیریت و تحلیل نظریه‌های جدید سازمان و مدیریت، نگرش و رهبری در مدیریت بهداشت و درمان، هماهنگی در اداره سازمانهای بهداشتی درمانی، نقش ارتباطات در مدیریت سازمانهای بهداشتی درمانی، فنون مختلف کنترل در مدیریت سازمانهای بهداشتی درمانی، مفاهیم مربوط به بهبود سازمان و مدیریت تحول در سازمانهای بهداشتی درمانی، خلاقیت و نوآوری فردی و سازمانی در بهداشت و درمان، توانمندسازی مدیران و کارکنان در سازمانهای بهداشت و درمان، روش‌های ارزشیابی خدمات و ارتقای کیفیت در سازمانهای بهداشتی درمانی، برنامه‌های ملی سلامت، تحلیل وضعیت خدمات فعلی نظام سلامت، نیازسنجی بهداشتی اصول و مبانی برنامه‌ریزی، آشنایی با نظام‌های مختلف ارائه خدمات بهداشتی درمانی در جهان، آشنایی با نظام عرضه خدمات بهداشتی درمانی در ایران، آشنایی با سازمان‌های بین‌المللی مرتبط با سلامت

منابع:

۱. گزارش‌های سازمان جهانی بهداشت آخرین چاپ
۲. علی رضاییان، اصول مدیریت، آخرین چاپ
۳. علی رضاییان، مدیریت رفتار سازمانی، آخرین چاپ
۴. مصدق راد، سازمان و مدیریت بهداشتی درمانی، آخرین چاپ
۵. رابینز، سنزو، اصول و مبانی مدیریت. ترجمه دکتر سید محمد اعرابی و همکاران. آخرین چاپ
۶. عرب م و دیگران. بیمارستان چه نوع سازمانی است و چگونه کار می‌کند؟ آخرین چاپ
۷. آصف زاده س، رضاپور ع. مدیریت بهداشت و درمان. آخرین چاپ.

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- امتحان میان ترم ۲۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۳۰٪

کد درس: ۰۵

نام درس: مبانی اپیدمیولوژی

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اصول و روش‌های اپیدمیولوژی و کاربرد آنها در زمینه‌های مختلف سلامت و به دست آوردن مهارت نقد مطالعات اپیدمیولوژیک و طراحی مطالعات

شرح درس:

این درس مقدمات آشنایی دانشجویان با اپیدمیولوژی به عنوان یکی از دروس پایه در علوم بهداشتی را فراهم می‌سازد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مفاهیم و مدل‌های اپیدمیولوژی (دامنه اپیدمیولوژی، شدت بیماری، مدل‌های بیماری)، اندازه‌های سلامت و بیماری (ریسک، شانس و میزان)، اندازه‌های برآورد اثر (خطر نسبی و مطلق)، منابع مختلف اطلاعات اپیدمیولوژیک، اصول طراحی مطالعات، ارزیابی و مزایا و معایب هر روش مطالعه، انواع خطاها در مطالعات اپیدمیولوژیک، مفاهیم حساسیت، ویژگی، ارزش اخباری، غربالگری، نظام مراقبت بیماری‌ها، کشف و مدیریت طغیان‌ها و همه‌گیری‌ها، انجام کارهای عملی در کلیه مباحث فوق

منابع:

۱. گوردیس ل. اپیدمیولوژی. ترجمه دکتر حسین صباغیان و دکتر کوروش هلاکوئی نائینی. آخرین چاپ
۲. ملک افصلی ح، مجدزاده ر، فتوحی ا و همکاران. روش شناسی پژوهش‌های کاربردی در علوم پزشکی. آخرین چاپ

چاپ

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- طراحی یک مطالعه و ذکر دلایل انتخاب روش مطالعه ۳۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۰۶

نام درس: مبانی مدیریت حوادث و بلایا

پیش نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اصول و مبانی مدیریت بلایا و مدل‌های مختلف مدیریت و برنامه‌ریزی بلایا
شرح درس:

در این درس دانشجویان با اصول و مبانی مدیریت بلایا، مدل‌های مختلف مدیریت بلایا و مبانی برنامه‌ریزی بلایا آشنا می‌شوند و مهارت تدوین انواع برنامه‌ها را به دست می‌آورند.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

مقدمه و کلیات مدیریت بلایا، آموزش و پژوهش در بلایا، مفاهیم چرخه مدیریت بلایا: پیشگیری، آمادگی، پاسخ، بازتوانی و کاهش آسیب، وضعیت سوانح، حوادث و بلایا در ایران، منطقه و جهان، آشنایی با دپارتمان‌های علمی و سازمان‌های اجرایی و ذینفعان سلامت بلایا در ایران و جهان، نظریه تعادل در مدیریت بلایا، نقش بیمه در مدیریت حوادث غیرمترقبه، نقش تکنولوژی اطلاعات (سنجش از راه دور و اینترنت) در مدیریت بلایا، برنامه عملیاتی شرایط اضطراری در مدیریت کارایی بلایا، نظام فرماندهی حوادث بیمارستانی HICS، تحلیل خطر، اقدامات کاهش اثر سازه‌ای و غیر سازه‌ای، سیستم‌های مدیریت اطلاعات در بلایا، لجستیک، مدیریت کمک‌های انسان دوستانه، سامانه فرماندهی سانحه، نقش اورژانس پیش‌بیمارستانی، بیمارستان و حوزه سلامت در بلایا، مدیریت حوادث پرتلفات، مدیریت داوطلبان، مدیریت اجساد، مدیریت حیوانات اهلی، امداد و نجات، مدیریت آوارگان و پناهندگان، مدیریت اردوگاه‌ها، بازتوانی و بازسازی، ساختار مدیریت بلایا در ایران و جهان، کلیات اخلاق پزشکی و ضرورت آن، چالش‌های اخلاقی در بلایا، اصول صلیب سرخ و هلال احمر، حقوق بین‌المللی بشر دوستانه، پروتکل‌های الحاقی ۱۹۷۷، حقوق جنگ، پناهندگان و آوارگان

منابع:

۱. مدیریت بحران در بیمارستان‌ها، انتشارات معاونت درمان علوم پزشکی کاشان، آخرین چاپ
۲. سیستم فرماندهی حوادث بیمارستانی HICS، انتشارات مرکز آموزش مجازی، آخرین چاپ
3. Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
4. Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪
- امتحان میان ترم ۳۰٪

کد درس: ۰۷

نام درس: نظام خدمات سلامت در ایران و جهان

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با نظام‌های مدیریت و ارائه خدمات سلامت در جهان و ایران

شرح درس:

در این درس نظام‌های مختلف مدیریت و ارائه خدمات سلامت در برخی از کشورهای منتخب جهان که نظام سلامت آنها برجسته بوده و خصوصیات منحصر به فردی دارد و نظام مدیریت و ارائه خدمات سلامت در ایران مورد بحث قرار خواهند گرفت.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

نظام سلامت و تعریف آن، اجزاء نظام سلامت و خصوصیات آنها، حاکمیت، تولیت، عدالت و محرمانگی در نظام سلامت، نظام‌های مختلف سلامت در جهان و معایب و مزایای آنها، نظام سلامت در کشورهای انگلستان، روسیه، ژاپن، کوبا، ایالات متحده، آلمان، فرانسه و ...، شیوه‌های تامین مالی در نظام‌های سلامت، شیوه‌های پرداخت به ارائه‌کنندگان خدمات و نقاط ضعف و قوت آنها، تاریخچه نظام سلامت ایران، ساختار نظام سلامت در ایران، شبکه بهداشت و درمان شهرستان، مدیریت خدمات سلامت در حوادث و بلایا در ایران، ارائه خدمات سلامت، حاکمیت، تولیت و محرمانگی در نظام سلامت ایران، برنامه پزشک خانواده در جهان و ایران، چالش‌های نظام سلامت ایران
بازدید از سازمان‌های مرتبط با مدیریت بلایا و کاربرد موارد فوق در حوادثی که در طول ترم اتفاق می‌افتند.

منابع:

۱. پيله رودی س. شبکه بهداشت و درمان، آخرین چاپ
۲. آصف زاده س. مدیریت بهداشت و درمان، آخرین چاپ
۳. قاضی زاده هاشمی س. ا. فیروزی م. نگاهی به ساختار سلامت در ایران و جهان. انتشارات سخن گستر. مشهد. آخرین چاپ
۴. گزارش سال ۲۰۰۰ جهانی بهداشت

شیوه ارزیابی:

- امتحان کتبی پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یکی از کارکردهای نظام سلامت و بررسی نحوه انجام آن در کشور و یا سایر کشورهای جهان ۴۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۱۰٪

کد درس: ۰۸

نام درس: پیشگیری و کاهش آسیب در حوادث و بلایا

پیش نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۳ واحد (۲ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با اصول، مبانی و استراتژیهای پیشگیری و کاهش آسیب در حوادث و بلایا

شرح درس:

در این درس استراتژی‌های پیشگیری از وقوع حوادث و بلایا و روشهای کاهش اثرات آنها بر روی جوامع مورد بحث قرار خواهد گرفت.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

تعاریف و کلیات پیشگیری و کاهش آسیب در حوادث و بلایا، انواع پیشگیری و تطبیق آنها با فیلد حوادث و بلایا، استراتژی‌ها و روش‌های پیشگیری از وقوع مخاطره (کاهش احتمال وقوع)، روش‌ها و استراتژی‌های کاهش تماس جوامع با حوادث و بلایا، تغییر خصوصیات مخاطرات، تغییر در میزان یا حدود گسترش مکانی یک مخاطره، تعریف و مفهوم تاب‌آوری در حوادث و بلایا، سیاست‌گذاری و سیاست‌های پیشگیری و کاهش آسیب در حوادث و بلایا، برنامه‌ها بین-المللی پیشگیری و کاهش آسیب در حوادث و بلایا، روش‌ها و استراتژی‌های کاهش آسیب‌پذیری جوامع، اجتناب از خطر، قبول خطر، تسهیم و توزیع خطر، انواع استراتژی‌های کاهش آسیب، کاهش آسیب‌سازهای و اجزای آن، کاهش آسیب غیر سازهای و اجزاء آن، تجربیات پیشگیری از وقوع مخاطرات در دنیا و ایران، تجربیات کاهش آسیب‌سازهای و غیر سازهای، پیشگیری از وقوع حوادث و بلایا در تسهیلات بهداشتی درمانی، اقدامات کاهش آسیب در تسهیلات بهداشتی درمانی، آموزش عمومی، نقش نظام سلامت در پیشگیری و کاهش آسیب در حوادث و بلایا، کار عملی در مورد مباحث فوق با کمک استاد

منابع:

1. Coppola DP. Introduction to international disaster management Last edition.
2. USAID. Introduction to disaster risk reduction Last edition.

شیوه ارزیابی:

- امتحان کتبی پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یک مخاطره و تدوین روش‌های پیشگیری و کاهش آسیب‌سازهای و غیر سازهای برای آن ۴۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۱۰٪

کد درس: ۰۹

نام درس: آمادگی در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری- عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با مفهوم آمادگی در برابر بلایا و نقش آن در مدیریت موثر حوادث و بلایا

شرح درس:

در این درس اهمیت آمادگی در مدیریت موثر بلایا، برنامه‌های مختلف آمادگی در برابر بلایا و متدهای مختلف برنامه-ریزی آمادگی در مقابل حوادث و بلایا مورد بحث قرار خواهد گرفت.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

کلیات و مفاهیم آمادگی، نقش آمادگی در کاهش اثرات حوادث و بلایا، آمادگی‌های خاص مخاطرات طبیعی و انسان ساخت، آمادگی افراد و خانوارها، کیت‌های آمادگی فردی و خانوادگی، آموزش عمومی، برگزاری تمرین و مانورهای آمادگی فردی و خانوادگی به صورت تئوری و عملی، آمادگی جامعه، آمادگی سازمانهای مسئول در مدیریت حوادث و بلایا، تامین و ذخیره تجهیزات و ملزومات، آموزش کارکنان، برنامه‌ریزی آمادگی و انواع آن و تمرین عملی آنها، تیم برنامه‌ریزی آمادگی، نقش رسانه‌ها در ارتقا آمادگی‌های افراد و سازمان‌ها، کار عملی بر روی ارتباط با رسانه‌ها، چالش‌ها و موانع ارتقا آمادگی افراد و خانوارها و سازمان‌ها، خصوصیات فرهنگی اجتماعی جوامع و نقش آنها در آمادگی، برنامه‌ریزی آمادگی برای تسهیلات بهداشتی درمانی، نقش نظام سلامت در ارتقا آمادگی جامعه در مقابل حوادث و بلایا

منابع:

1. Coppola DP. Introduction to international disaster management. Elsevier. Last edition
2. Suttppn J, Tierney K. Disaster preparedness: concept, guidance and research. University of Colorado. Last edition

شیوه ارزیابی:

- امتحان کتبی پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یک مخاطره و تدوین برنامه آمادگی در مقابل آن ۲۰٪
- تدوین برنامه آمادگی برای یکی از سازمان‌های بهداشتی درمانی ۲۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۱۰٪

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با برنامه‌ریزی و مدیریت عملیات پاسخ در حوادث و بلایا

شرح درس:

در این درس خصوصیات مرحله پاسخ، نحوه برنامه‌ریزی و مدیریت عملیات پاسخ در انواع حوادث و بلایا مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

کلیات، تعاریف و مفاهیم، چرخه مدیریت بلایا و نقش فاز پاسخ در آن، خصوصیات فاز پاسخ و ارتباط آن با سایر فازها، پیش‌بینی به موقع و هشدار سریع، ارزیابی سریع وضعیت به صورت تئوری و عملی، فراخوان و اعلام وضعیت‌های اضطراری به صورت عملی و تئوری، سامانه فرماندهی سانحه و راه‌اندازی عملی آن، فرماندهی، کنترل و ارتباطات، هماهنگی، مدیریت صحنه، امداد و نجات مصدومین، تریاژ و ارائه کمک‌های اولیه اضطراری و انتقال مصدومین، مدیریت خدمات و سرویس‌های اضطراری و تمرین عملی آنها، تامین ملزومات در شرایط اضطراری، حفاظت و مدیریت کارکنان، اطلاع‌رسانی و ارتباطات خطر، مدیریت هدایا و نذورات، مدیریت افراد مهم، مدیریت اثرات روان‌شناختی حوادث و بلایا، نحوه ارتباط با سایر سازمان‌ها اعم از همکار و پشتیبان و همچنین سازمان بالادستی، بازدید و حضور در فیلد و آموزش نحوه عملکرد مرکز هدایت عملیات بحران (EOC (Emergency Operation Center)، حضور و بازدید از نحوه عملکرد سیستم اورژانس پیش بیمارستانی، بیمارستانی، بهداشت

منابع:

۱. اردلان ع و همکاران. برنامه ملی عملیات پاسخ بهداشت عمومی در بلایا و فوریتها. انتشارات راز نهان. آخرین چاپ.
۲. خانکه ح و همکاران. برنامه ملی پاسخ بیمارستانی (Hospital Disaster Plan). انتشارات. آخرین چاپ
۳. مقالات مرتبط با نظر استاد مربوطه

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یکی از بلایا و تحلیل عملیات پاسخ حوزه سلامت به آن و ارائه سمینار ۱/۵ ساعته در خصوص آن ۳۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۱۱

نام درس: بازیابی در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با اصول و مبانی بازیابی در حوادث و بلایا

شرح درس:

در این درس مفاهیم و اصول بازیابی از اثرات سوء بلایا به ویژه بازیابی تسهیلات بهداشتی درمانی مورد بحث قرار خواهد گرفت.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مفاهیم و اصول بازیابی، بازیابی و بازتوانی و بازسازی، مراحل بازیابی از حادثه (فعال سازی، اطلاع‌رسانی و ارزیابی خسارت) اثرات بلایا روی جامعه، اقدامات بازیابی قبل از بلایا (بازیابی کوتاه مدت و بلند مدت)، انواع بازیابی، بازیابی اقتصادی، بازیابی جسمی، روانی و فردی، بازیابی خانوادگی و اجتماعی، برنامه‌ریزی بازیابی، برنامه‌ریزی تداوم فعالیت، بازیابی بهداشتی و اصول و فرایندهای آن، ملاحظات ویژه در بازیابی، خروج از فوریت و بازگشت به حالت نرمال، عدالت در بازیابی، مفاهیم توسعه پایدار، اصول پایداری، بازیابی و توسعه پایدار، چالشها و مشکلات بازیابی، تجارب بازیابی در بلایای قبلی، کار عملی در سازمانهای مسئول بازیابی و نقش آنها

منابع:

1. Coppola DP. Introduction to international disaster management. Elsevier. Last edition
2. FEM A. National disaster recovery frame work. Last edition

۳. مقالات و منابع مرتبط با نظر استاد مربوطه

شیوه ارزیابی:

- امتحان کتبی پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یک بلا و نقد برنامه‌های بازیابی پس از آن ۴۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۱۰٪

کد درس: ۱۲

نام درس: مخاطرات شایع در ایران

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با انواع مخاطرات شایع در ایران، علل و زمینه‌های به وجود آورنده و تشدید کننده آنها، اثرات سلامتی ناشی از آنها و نحوه مدیریت آنها

شرح درس:

در این درس انواع مخاطرات شایع در ایران و نحوه بوجود آمدن آنها و عوامل موثر یا تسهیل کننده ایجاد آنها و اثرات سلامتی ناشی از آنها مورد بحث قرار گرفته و دانشجویان راه‌های پیشگیری از وقوع، کاهش اثرات و پاسخ موثر بازیابی از آنها را فرا می‌گیرند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

آشنایی با انواع مخاطرات شایع در ایران مثل سیل، زلزله، آتشفشان، رانش زمین، سیل، خشکسالی، امواج گرما و سرما، گردبادها، تغییرات آب و هوایی، گرد و غبارها، یخبندان‌ها و کولاک‌ها، مواد خطرناک، جنگ، نا آرامی های اجتماعی، تروریسم، بیوتروریسم، آتش‌سوزی و انفجارات، حوادث حمل و نقل (جاده‌ای، ریلی، هوایی و دریایی) و ... ، نحوه شکل‌گیری و فیزیولوژی انواع مخاطرات، مقیاس‌های سنجش قدرت و شدت مخاطرات، نحوه پیش‌بینی وقوع و صدور هشدار، اثرات سلامتی ناشی از انواع مخاطرات، راهکارهای پیشگیری و کاهش اثر انواع مخاطرات، مدیریت صحنه در هنگام وقوع مخاطرات، نکات مورد توجه در برنامه‌ریزی پاسخ و بازتوانی، کار عملی و استخراج موارد فوق در یک مخاطره فرضی و بر اساس سناریوی طراحی شده

منابع:

- 1- Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
- 2- Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition
- 3- Bryant E. Natural Hazards. Last edition.
- 4- Natural hazard: Earth's processes as hazard, Disasters and catastrophes , Edward A. Keller and Duane E. Devecchio, Last edition
- 5- Natural Disasters, Patrick leon Abbott, Last edition
- 6- A History of earthquakes, floods, plagues and other catastrophes, John Withington, Last edition
- 7- Natural and man-made catastrophes through the centuries, Brenda Z. Guiberson, Last edition

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یک مخاطره و تهیه پروفایل کشوری، جهانی و اثرات سلامتی آن، تهیه برنامه پاسخ برای یکی از تسهیلات بهداشتی درمانی برای مقابله با مخاطره انتخاب شده ۵۰٪

کد درس: ۱۳

نام درس: بهداشت عمومی در حوادث و بلایا

پیش نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با نتایج سلامتی انواع مخاطرات و مدیریت برنامه‌های بهداشت عمومی در بلایا

شرح درس:

در این درس نتایج سلامتی انواع مخاطرات و نحوه پاسخ بهداشتی به بلایای مختلف مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

تعاریف و کلیات، نقش و وظایف حوزه سلامت در بلایا، ساختار مدیریت بلایا در حوزه سلامت در کشور، اثرات بهداشتی انواع مخاطرات طبیعی و انسان ساخت، پیشگیری و کنترل بیماری‌های واگیر در بلایا، پیشگیری و کنترل بیماری‌های غیر واگیر در بلایا، مدیریت عوامل محیطی در بلایا، مراقبت مادران و کودکان در بلایا، آموزش سلامت در بلایا، مدیریت تغذیه، آزمایشات اولیه در بلایا، سامانه‌ی مدیریت سوانح در حوزه سلامت، انجام عملی همه موارد فوق در یک تمرین از قبل طراحی شده

منابع:

۱. اردلان ع و همکاران. برنامه ملی عملیات پاسخ بهداشت عمومی در بلایا و فوریتها. انتشارات رازنهان. آخرین چاپ.

2. PAHO. Natural disasters. Protecting the public health. Last edition.
3. Landsman LY. Public health management of disasters: the practice guide. American health association. Last edition.

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یکی از موضوعات مرتبط با بهداشت عمومی بلایا و آماده‌سازی مطالب مربوطه برای ارائه در کلاس به مدت ۱/۵ ساعت ۵۰٪

کد درس: ۱۴

نام درس: مدیریت بیمارستانی و پیش بیمارستانی در حوادث و بلایا

پیش نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در پایان این دوره دانشجویان با اهمیت ارائه خدمات بهداشتی درمانی در حوادث و بلایا، نقش اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستان در ارائه این خدمات و نحوه مدیریت تسهیلات بهداشتی درمانی در بلایا آشنا خواهند شد.
شرح درس:

در این درس نحوه آماده‌سازی اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستان برای پاسخ به بلایا، نحوه مدیریت اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستان در بلایا و مدیریت بازیابی تسهیلات بهداشتی درمانی مورد بحث قرار خواهند گرفت.
رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مقدمه‌ای در خصوص اهمیت اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستان در بلایا، ارزیابی آسیب‌پذیری اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستان، آماده‌سازی اورژانس پیش بیمارستانی و بیمارستان برای مقابله با بلایا، شاخص ایمنی بیمارستانی، نحوه طراحی و برگزاری تمرین‌های آمادگی در تسهیلات بهداشتی درمانی، برنامه‌ریزی آمادگی، عملیاتی، اقتضایی در تسهیلات بهداشتی درمانی، آشنایی با سامانه‌ی فرماندهی سانحه و اجزاء آن، سیستم‌های هشدار سریع و کاربردهای آنان، آشنایی با ساختار، وظایف، فرایندها و نحوه مدیریت آنها در بلایا، روش‌های افزایش ظرفیت، ذخیره‌سازی داروها و ملزومات، تخلیه تسهیلات سلامتی، آشنایی با ساختارهای بهداشت عمومی و مدیریت آنها در بلایا و فوریتها، حضور در بیمارستانها و مراکز بهداشتی درمانی و انجام عملی همه مباحث فوق

منابع:

۱. خانکه ح. آمادگی بیمارستانی در حوادث و بلایا: برنامه کشوری. انتشارات دانشگاه علوم بهزیستی و توانبخشی. آخرین چاپ.
۲. اردلان ع، شریعتی م، کندی م، صادقی ف. ارزیابی خطر بلایا در نظام شبکه بهداشتی درمانی. انتشارات راز نهان. آخرین چاپ
3. Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
4. Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪

- کار عملی با نظر استاد ۳۰٪

- مشارکت کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۱۵

نام درس: اپیدمیولوژی و روش تحقیق در حوادث و بلایا

پیش نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با روش‌های رایج تحقیق، نحوه تدوین، برنامه‌ریزی و اجرای طرح‌های تحقیقاتی در حوادث و بلایا و آشنایی دانشجویان با کاربردهای اپیدمیولوژی در بلایا و نقش اپیدمیولوژیست در بلایا و کسب مهارت به کاربردن آموخته‌ها در بلایا

شرح درس:

در این درس دانشجویان با نحوه انتخاب موضوع، بیان مسئله، تدوین سئوالات و فرضیه‌های تحقیق، تعیین اهداف تحقیق و روش‌های جمع‌آوری داده و تحلیل داده‌ها و تهیه گزارش، موارد استفاده از مفاهیم و ابزارهای اپیدمیولوژیک در مدیریت سلامت در بلایا آشنا می‌شوند. همچنین در این درس اپیدمیولوژی مخاطرات و کاربرد انواع مطالعات اپیدمیولوژیک در بلایا مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

اصول و کلیات پژوهش در بلایا، تاریخچه و سیر تاریخی پژوهش در بلایا، وضعیت فعلی تحقیقات در بلایا، متدهای تحقیق در بلایا، اهداف تحقیقات بلایا، Setting تحقیقات در بلایا، طراحی و مدیریت طرح‌های تحقیقاتی در بلایا، نحوه انتخاب موضوع، بیان مسئله و مقدمه نویسی، بررسی متون و جستجوی منابع، انواع و سلسله مراتب اهداف، فرضیه‌ها، انواع متغیرها، انواع مطالعات، طراحی و انتخاب ابزارهای جمع‌آوری داده، روش‌های نمونه‌گیری، روش‌های تحلیل و آنالیز داده‌ها، تفسیر نتایج، روش‌های مختلف رفرانس نویسی، طراحی مقاله و تدوین گزارش، مجلات موجود در زمینه انتشار نتایج تحقیقات، نکات اخلاقی در تحقیقات بلایا، مروری بر مفاهیم و اصول اپیدمیولوژی، مرور انواع مطالعات اپیدمیولوژیک، تاریخچه و سیر تکوینی اپیدمیولوژی بلایا، اپیدمیولوژی انواع مخاطرات در جهان، اپیدمیولوژی انواع مخاطرات در ایران، نقش اپیدمیولوژیست در بلایا، عوامل تعیین کننده ابتلا و مرگ در بلایا، اپیدمیولوژی نتایج سلامتی بلایا، انواع مطالعات اپیدمیولوژیک و کاربردها و محدودیت‌های آنها در زمینه بلایا، روش‌های ارزیابی سریع نیازهای سلامتی در بلایا و نحوه طراحی و انجام ارزیابی سریع نیازهای سلامت و ارزیابی‌های دوره‌ای وضعیت سلامت، روش‌های تخمین جمعیت، طراحی و راه‌اندازی نظام مراقبت سلامت در بلایا، کشف و مدیریت طغیان‌ها، منابع و مراکز و پایگاه‌های داده‌های اپیدمیولوژیک مرتبط با بلایا و فوریتها

منابع:

1. Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge Univ pr. Last edition

2. Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition
3. Norris FH. Disaster research methods: past progress and future directions. J Trauma Stress. 2006 Apr; 19(2):173-84.
4. Daily E, Powers R. International Disaster Nursing. Cambridge University Press; Last edition
Kako M, Mitani S, Arbon P. Literature review of disaster health research in Japan: Focusing on disaster nursing education. Pre hospital and disaster medicine. 2012; 27(2): 178-183.
5. Kelen G, Sauer LM. Trends analysis of disaster health articles in peer-reviewed publications pre-and post-9/11. Am J Disaster Med. 2008; 3(6): 369-376 .
6. Richardson RC, Plummor CA, Barthelemy JJ, Daphnes. Research after natural disasters: Recommendations and lessons learned. Journal of community engagement and scholarship. Last edition
7. Disaster Epidemiology. The Johns Hopkins and IFRC public health guide for emergencies. Last edition
8. PAHO. Epidemiologic surveillance after natural disasters. Washington D.C. Last edition.
9. WHO. Rapid health assessment protocols for emergencies.

شیوه ارزیابی:

-امتحان پایان ترم ۵۰٪

-انتخاب یک موضوع پژوهشی، نوشتن یک پروپوزال برای موضوع انتخاب شده ۳۰٪

-نوشتن و سابمیت کردن یک مقاله مرتبط با موضوع سلامت در بلایا و فوریتها به یکی از مجلات علمی پژوهشی ۲۰٪

کد درس: ۱۶

نام درس: سمینار

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس:

دانشجویان کارشناسی ارشد رشته‌ی سلامت در بلایا موظف به گذراندن دو واحد درس سمینار می‌باشند. هدف از این درس آشنایی دانشجویان با نحوه طراحی یک برنامه آموزشی برای ارائه در کلاس یا یک مجمع علمی است. چگونگی اجرای آن در ذیل بیان گردیده است. امید است دانشجویان با توجه دقیق و اهتمام به موارد قید شده در این راهنما، درس سمینار را با کیفیت مناسب گذرانیده و آموخته‌های آنها در این درس بتواند در سایر ارائه‌های کتبی و شفاهی چه در حین تحصیل و چه بعد از آن مفید واقع شود.

شرح درس:

در این درس نحوه انتخاب موضوع و فراهم سازی مقدمات ارائه یک بحث علمی و تهیه محتوای آن مورد بحث قرار می‌گیرد

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت عملی)

نحوه اجرای درس سمینار

در این درس هر دانشجو با انتخاب یک موضوع زیر نظر یکی از اساتید دانشکده (گروه) که «استاد مشاور سمینار» نامیده می‌شود به تحقیق پیرامون آن موضوع می‌پردازد. این تحقیق بایستی شامل بررسی سابقه و وضعیت موجود، جدیدترین کارهای انجام شده در زمینه موضوع تا این زمان، و روال‌های آتی مهم مربوط به موضوع باشد.

دانشجویان درس سمینار بایستی اجباراً در جلسات ارائه شفاهی سایر دانشجویان شرکت نمایند.

موضوع سمینار می‌تواند با موضوع پایان‌نامه دانشجو در یک راستا (حتی یکسان)، و یا در دو زمینه متفاوت باشد. توصیه می‌شود موضوع سمینار و پایان‌نامه در راستای هم و استاد راهنمای پایان‌نامه بعنوان استاد مشاور سمینار انتخاب گردد.

دانشجو بایستی تا زمان آخرین ارائه شفاهی گزارش کتبی سمینار را تحویل دهد. گزارش بایستی تایپ شده و با رعایت کامل اصول ارائه کتبی تهیه شده و به لحاظ محتوا و فرمت مناسب و به تائید استاد مشاور رسیده باشد. کیفیت نامناسب گزارش و تأخیر در تحویل آن موجب کسر بخشی از نمره درس سمینار خواهد شد.

اهداف شرکت در جلسات سمینار شامل آشنایی با طریقه ارائه شفاهی، آشنایی با موضوعات علمی مختلف در گرایش مربوطه می‌باشد.

ارائه کتبی سمینار

یکی از بخش‌های مهم سمینار گزارش یا ارائه کتبی آن می‌باشد. در گزارش سمینار می‌بایستی ضوابطی که در گزارشات علمی - فنی مد نظر هستند از جهات کمی، کیفی و فرمت رعایت شده باشد. لذا این بخش به بیان کنترل کیفی، اجزاء، ساختار و نیز فرمت ارائه گزارش سمینار می‌پردازد.

کنترل کیفی گزارش سمینار

کنترل کیفی را باید پاراگراف به پاراگراف انجام داد. این کنترل باید از نظر محتوایی و هم از نظر صوری صورت پذیرد. برای این کار، به جنبه‌های زیر باید به دقت توجه کرد:

اعتبار و دقت علمی - فنی

وجود ارتباط معنایی و انسجام آنها بین پاراگراف‌های پی در پی

منطق‌مندی و صحت استدلال‌ها

انتخاب مناسب عنوان اصلی و عناوین داخلی

رعایت ویژگیهای سبک و زبان متن علمی - فنی

انتخاب درست و به جای کلمات

وجود مقدمه مناسب

رعایت آیین نگارش

استفاده درست و به جا از علائم سجاوندی

درج درست پانوشتها و شماره‌های ارجاع دهنده

انتخاب معادل اصطلاحات بیگانه و نوشتن صحیح املائی آنها

درج صحیح پاراگراف در صفحه (رعایت فاصله‌ها از دو کران کاغذ)

درج صحیح پاراگراف نقل قول شده

وضوح شکل‌ها و جدول‌ها (که معمولاً بین پاراگرافها درج می‌شوند)

انتخاب محل مناسب برای درج شکل‌ها و جدول‌ها

استفاده از نوع و اندازه مناسب برای قلم (فونت)

نوشتن درست فرمول‌ها، واحدها، مقیاس‌ها، کوتاه نوشتها

رعایت حاشیه گذاری

رعایت فاصله گذاری مناسب بین قسمتهای مختلف گزارش

اجزاء و ساختار گزارش سمینار

اجزاء گزارش سمینار در ذیل بیان شده است. مواردی که در داخل کروشه قرار گرفته‌اند اختیاری می‌باشند:

جلد (مطالب صفحه عنوان. روی جلد نیز درج می‌شود)

صفحه سفید

صفحه عنوان (طبق شکل ۱)

چکیده

صفحه (یا صفحات) فهرست مطالب

صفحه (یا صفحات) فهرست شکل‌ها و جدول‌ها

بخش‌های متن اصلی (با شروع از بخش مقدمه)

[خلاصه هر فصل مستقل در انتهای همان فصل]

نتیجه‌گیری و اشاره به روال‌های آتی مهم و محورهای مطالعه و گسترش بیشتر

پیوست‌ها

فهرست منابع (مراجع)

صفحه سفید

فرمت محتوای گزارش سمینار

برای تایپ گزارش سمینار به فارسی، فقط از نرم افزار مایکروسافت ورد (MS-Word) با امکانات فارسی استفاده کنید.

متن اصلی گزارش به صورت تک ستونی با قلم B Nazanin و اندازه ۱۲ pt تک فاصله (single space) تهیه شود.

عنوان همه بخش‌ها با قلم B Nazanin و اندازه ۱۴ پرننگ و عنوان زیربخش‌ها با قلم B Nazanin و اندازه ۱۲ پرننگ

تایپ شود. عنوان هر بخش یا زیربخش، با یک خط خالی فاصله از انتهای متن بخش قبلی تایپ و شماره‌گذاری شود. خط

اول همه پاراگرافها تورفتگی به اندازه ۰/۷ cm باشد. فاصله متن از طرفین و بالا و پائین صفحه ۲/۵ سانتیمتر باشد.

آرم دانشگاه

عنوان دانشکده

عنوان دانشگاه

سمینار کارشناسی ارشد

در رشته .... گرایش ....

عنوان سمینار

توسط:

نام دانشجو

استاد درس سمینار:

نام استاد درس سمینار
استاد مشاور سمینار:
نام استاد مشاور سمینار
تاریخ

شکل ۱- صفحه عنوان گزارش سمینار

طول گزارش

حداقل تعداد صفحات گزارش می‌بایست ۱۵ صفحه باشد.

واژه‌های خارجی در متن فارسی

برای واژه‌ها و نام‌های خارجی، حتی‌الامکان از معادل‌های فارسی مصطلح و مصوب استفاده کنید. در مورد نام‌های خارجی غامض یا معادل‌های غیرمصطلح فارسی، فقط در اولین ارجاع و بلافاصله پس از ذکر این گونه واژه‌ها، معادل لاتین آن در پاورقی یا در پرانتزی پس از واژه قید شود.

پاورقی‌ها

در صورت نیاز به درج پاورقی، همه موارد فارسی به صورت راست‌چین با قلم B Nazanin و اندازه ۱۱ pt و پاورقی‌های لاتین به صورت چپ‌چین با قلم تایمز اندازه ۹ pt نوشته شوند.

معرفی علائم و متغیرها در متن

هر نوع متغیر یا علامت به کار رفته در متن گزارش، در اولین ارجاع به آن معرفی شود.

فرمول‌ها و روابط

متن فرمول‌ها به صورت چپ‌چین در یک یا چند سطر نوشته شود. اندازه فرمول‌ها متناسب با متن انتخاب شود و همه متغیرها و اعداد در آنها با قلم تایمز (Times New Roman) تایپ شوند. فرمول‌گذاری بصورت فصلی (مثل ۱-۵ یعنی فرمول شماره ۵ از فصل ۱) شماره‌گذاری شوند. شماره هر فرمول در داخل پرانتز و در سمت راست سطر فرمول قرار گیرد.

واحدها

واحد اعداد یا کمیت‌هایی که در جدول‌ها و شکل‌ها می‌آیند، یا عنوان محورهای یک نمودار را بیان می‌کنند، باید ذکر شوند.

جدول‌ها

هر جدول باید دارای شماره و عنوان (توضیح) باشد، که بصورت وسط چین در بالای آن با قلم B Nazanin پررنگ و اندازه ۱۰ pt تایپ و بصورت فصلی (مثل ۱-۵ یعنی جدول شماره ۵ از فصل ۱) شماره‌گذاری می‌شود. بهتر است جدول‌ها در داخل متن و پس از جایی که به آنها ارجاع می‌شود، درج گردند. همه اعداد در جدول‌ها باید به صورت فارسی و وسط چین تایپ شوند. ذکر واحد کمیت‌ها در جدول الزامی است. هر جدول را با یک سطر خالی فاصله از متن ماقبل و مابعد آن قرار دهید.

شکل‌ها و نمودارها

هر شکل و نمودار باید دارای شماره و عنوان (توضیح) باشد که بصورت وسط چین در زیر آن با قلم B Nazanin پررنگ و اندازه ۱۰ pt تایپ و بصورت فصلی (مثل ۱-۵ یعنی شکل شماره ۵ از فصل ۱) شماره‌گذاری می‌شود. بهتر است شکل‌ها در داخل متن و در جایی که به آنها ارجاع می‌شود، درج گردند. ذکر واحد کمیت‌ها در شکل‌ها الزامی است. در متن گزارش باید به همه شکل‌ها ارجاع شود. در تهیه شکل‌ها توجه کنید که اندازه اعداد، واژه‌ها، کمیت‌ها و راهنمای منحنی‌ها (legend) به قدر کافی بزرگ باشد تا پس از درج در گزارش، کاملاً واضح و خوانا باشند. هر شکل را با یک سطر خالی فاصله از متن ماقبل و مابعد آن قرار دهید.

نتیجه‌گیری

وجود بخش نتیجه‌گیری پس از متن اصلی گزارش الزامی است.

مراجع

مراجع به همان ترتیبی که در متن به آنها ارجاع می‌شود، می‌آیند. در گزارش باید به همه مراجع اشاره شود. مشخصات هر مرجع به صورت کامل و در قالب استاندارد ذکر شوند. مراجع فارسی را با قلم B Nazanin نازک ۱۱ pt و مراجع انگلیسی را با قلم تایمز ۱۰ pt تایپ کنید. برای درج مراجع به کار رفته از نرم افزار End Note استفاده شود و قالب استاندارد گزارش به صورت Vancouver انتخاب گردد.

ارائه شفاهی سمینار

ارائه شفاهی سمینار نیز از اهمیت بالایی برخوردار می‌باشد. دانشجویان می‌بایست تلاش نمایند تا با تمرین و ممارست در انجام ارائه‌های شفاهی توانایی خود را در انتقال شفاهی مطالب علمی-فنی تقویت نمایند. در این بخش نکاتی در راستای تقویت این توانایی ارائه می‌گردد. در ابتدای این بخش چگونگی ارائه شفاهی به گونه‌ای ساختمند مطرح می‌شود و در ادامه خصوصیات ارائه‌کننده و شیوه مناسب ارائه توضیح داده خواهد شد.

ساختمندی ارائه

ارائه شفاهی سمینار می‌بایست ساختمند باشد. ارائه‌ای را ساختمند گوئیم که به طرز زیر انجام شود:
با مقدمه‌ای جذاب شروع شود به نحوی که از همان آغاز نظر مخاطب جلب شود. مقدمه باید با جملات کوتاه و مؤثر بیان شود.

رعایت شئون فرهنگی و عرف محیط

ادای احترام به حاضرین

کسب اجازه از اساتید در موضوع ارائه (از حاضر و غایب، ترجیحاً بدون ذکر نام و حتماً بدون مبالغه و مدهنه، و به اختصار)

ارائه کننده خود را به اجمال معرفی کند

طرح عنوان اصلی و عناوین داخلی مهم تر (که در اسلایدها نوشته شده‌اند)

بیان حیطه و حدود موضوع

بیان سوابق کارهای انجام شده در موضوع، به اختصار

اشاره‌ای مختصر به امکانات و مشکلات احتمالی مطالعه پژوهش در موضوع

مطلب اصلی به صورت بخش بندی شده، با شروع از مفاهیم آشنا برای مخاطبین و بیان مفاهیم مبنایی مطلب مطرح شود. (مدت هر بخش باید متناسب باشد).

تسلسل و توالی منطقی بخش‌های مختلف بحث با رعایت زمان بندی ارائه باید حفظ شود.

نتیجه گیری‌های مرحله‌ای از هر قسمت بحث انجام شود.

جمع بندی نهایی و نتیجه گیریهای لازم پس از اتمام بخش‌های مختلف، انجام شود.

اشاره به منابع مطالعه شده

به سؤالات مخاطبین پاسخ مناسب داده شود.

از مخاطبین به خصوص از سؤال کنندگان و شرکت کنندگان سپاسگزاری شود.

خصوصیات ارائه کننده سمینار

ارائه کننده شفاهی. بهتر است خصوصیات زیر را داشته باشد:

ظاهر آراسته و متناسب با عرف جامعه

تمرکز فکر، جمعیت خاطر

گشاده رویی و صبر و حوصله

قابلیت (هنر) جلب توجه مخاطب

توانایی اشراف بر فضای ارائه و کنترل جو ارائه

ادب در کلام و ادب در رفتار

تأثیر نگاه

نفوذ کلام

حضور ذهن و حاضر جوابی

خونسردی و تسلط بر اعصاب

توانایی برقراری ارتباط حضوری زنده و پویا

شیوه سخنرانی ارائه کننده

ارائه کننده باید طبق شیوه زیر سمینار را ارائه نماید. باید توجه داشت که این کار، بسیار ظریف و حساس است. ارائه کننده باید سعی کند کمترین اشتباه را، چه در گفتار و چه در رفتار مرتکب شود تا سخنرانی مؤثر و موفقی داشته باشد، بویژه اگر بخواهد ارائه شفاهی او مجاب کننده باشد.

قبل از شروع سخن، با گردش آرام نگاه به همه سوی، لحظاتی به مخاطبین نظاره کند.

اصل نایکخواختی صدا را رعایت کند، گاه آرام سخن بگوید و گاه با صدای رسا و بلند. صدای متناسب با موضوع داشته باشد.

صدای متناسب با موقعیت مکانی ارائه و تعداد حاضرین داشته باشد.

از آهنگ، نواخت و لحن کلام بطور متناسب استفاده کند.

بیانی ساده و روان داشته باشد. با جملاتی حتی الامکان کوتاه، مؤثر و در عین حال با احساس سخن بگوید. تکیه کلام نداشته باشد.

حتی الامکان با چند سبک سخن بگوید.

مطلب را طبق طرح زمان بندی ارائه کند و از وقت به درستی استفاده نماید.

از حاشیه پردازی و زیاده گویی اجتناب کند.

تأکیدات و تکرارهای بجا داشته باشد.

از مکث و سکوت بجا و به اندازه به عنوان امکانی برای تأثیرگذاری بیشتر روی مخاطبین، به درستی استفاده کند.

از بکار بردن کلمات و عبارات ابهام انگیز اجتناب کند.

در هر لحظه سعی کند وضعیت مخاطبین، یعنی میزان کشش، علاقه و حوصله آنها را به شنیدن و دنبال کردن مطلب، درک کند.

از نگاه به عنوان امکانی جهت برقرار کردن ارتباط پویا با مخاطبین و تأثیرگذاری روی آنها به خوبی استفاده کند و

عدالت در تقسیم نگاه بین مخاطبین داشته باشد.

از حرکات بدن، بویژه دست، به طور مناسب و بقدر کافی بهره بگیرد.

ثابت و بی حرکت در یک مکان نایستد.

حتی الامکان مخاطبین را در ارائه مشارکت دهد.

گاه گاه و به اقتضای موقع و مطلب، با رعایت جوانب عرفی و فرهنگی، کلام خود را تلطیف کند.

از تفاخر، تکبر، خودنمایی و فضل فروشی پرهیز کند. متواضع باشد. ولی نه بطور تصنعی یا از روی ضعف.

از امکانات دیداری- شنیداری بخوبی و به موقع استفاده کند.

در تمام مدت ارائه سعی با صداقت و صمیمیت به مخاطبین نشان دهد که برای آنها اهمیت زیاد قائل است.

با اطمینان سخن بگوید و هر جا که تردید داشته باشد، تردیدش را صریحاً اعلام کند.

منابع:

1- Harden R, Dent J. Practical guide for medical teachers. Latest edition

شیوه ارزیابی:

انتخاب یک موضوع و تهیه متن آموزشی برای آن و ارائه آن در کلاس بر اساس نظر استاد

کد درس: ۱۷

نام درس: کارآموزی

پیش‌نیاز یا همزمان: کلیه دروس اجباری

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: کارآموزی

هدف کلی درس:

هدف از این درس آشنایی دانشجویان با فرایندها و کارکردهای سازمانهای مرتبط با حوادث و بلایا و به کارگیری دانش و آموخته‌های تئوریک در عمل است. چگونگی اجرای آن در ذیل بیان گردیده است. امید است دانشجویان با توجه دقیق و اهتمام به موارد قید شده در این راهنما دوره کارآموزی را با کیفیت مناسب گذرانیده و آموخته‌های آنها در این درس بتواند در سایر تجارب علمی و عملی چه در حین تحصیل و چه بعد از آن مفید واقع شود.

شرح درس:

در این درس دانشجو با حضور در یک سازمان مرتبط با مدیریت حوادث و بلایا و مدیریت سلامت در بلایا، آموخته‌های تئوریک خود را در عمل به کار می‌بندد و مانند عضوی از آن سازمان مهارت‌های خود را در مدیریت بلایا تقویت می‌کند.

نحوه اجرای درس کارآموزی (۱۰۲ ساعت)

این بخش به بیان چگونگی انتخاب موضوع کارآموزی، تعیین استاد مشاور، گردآوری مطالب علمی، زمانبندی‌های مرحله‌ای مربوط به تهیه گزارش و ارائه شفاهی گزارش، شرکت در جلسات ارائه و مواردی از این قبیل به شرح ذیل می‌پردازد:

در این درس هر دانشجو با انتخاب یک موضوع زیر نظر یکی از اساتید دانشکده (گروه) که «استاد مشاور کارآموزی» نامیده می‌شود به کارآموزی پیرامون آن موضوع می‌پردازد.

پس از انتخاب استاد مشاور، سازمان مقصد کارآموزی، (یکی از سازمان‌ها، شرکت‌ها، ادارات و یا موسساتی که در زمینه مرتبط با موضوع کارآموزی فعالیت دارند) جهت فیلد میدانی انتخاب می‌شوند.

دانشجو موظف به حضور در یکی از موارد فوق به تعداد ساعات مشخص که توسط استاد مشاور تعیین می‌گردد (این زمان نباید از ۵۰ ساعت کمتر باشد) است.

گواهی حضور دانشجو در قسمت توافق شده توسط مسئول یا مدیر بخش مذکور صادر می‌گردد.

دانشجو بعد از هر سه یا چهار جلسه حضور در محل کارآموزی موظف به ارائه گزارش شفاهی و هماهنگی بیشتر با استاد مشاور می‌باشد.

موارد بررسی شده در دوره کارآموزی بایستی قابلیت توضیح وضعیت سلامت موجود در محل تعیین شده جهت مطالعه را داشته و به خوبی مسائل و مشکلات موجود را مطرح کرده باشند.

در گزارش راه‌های بهبود ارتقای سطح سلامت محل مورد مطالعه بررسی و ذکر گردد.

میزان آمادگی پرسنل، تجهیزات و زیرساخت‌ها مورد بررسی قرار گرفته و مواردی دچار کمبود یا مشکل هستند ثبت شده و راه‌های رفع مشکلات به منظور آمادگی در زمان بحران پیشنهاد شود.

دانشجویان درس کارآموزی بایستی اجباراً در جلسات ارائه شفاهی سایر دانشجویان شرکت نمایند. موضوع کارآموزی می‌تواند با موضوع پایان نامه دانشجو در یک راستا (حتی یکسان)، و یا در دو زمینه متفاوت باشد. توصیه می‌شود موضوع کارآموزی و پایان نامه در راستای هم و استاد راهنمای پایان نامه بعنوان استاد مشاور کارآموزی انتخاب گردد.

گزارش بایستی تایپ شده و با رعایت کامل اصول ارائه کتبی تهیه شده و به لحاظ محتوا و فرمت مناسب و به تأیید استاد مشاور رسیده باشد. کیفیت نامناسب گزارش و تأخیر در تحویل آن موجب کسر بخشی از نمره درس کارآموزی خواهد شد.

ارائه کتبی گزارش

یکی از بخش‌های مهم گزارش ارائه کتبی آن می‌باشد. در گزارش می‌بایستی ضوابطی که در گزارشات علمی - فنی مد نظر هستند از جهات کمی، کیفی و فرمت رعایت شده باشد. لذا این بخش به بیان کنترل کیفی، اجزاء، ساختار و نیز فرمت ارائه گزارش می‌پردازد.

کنترل کیفی گزارش

کنترل کیفی را باید پاراگراف به پاراگراف انجام داد. این کنترل باید از نظر محتوایی و هم از نظر صوری صورت پذیرد. برای این کار، به جنبه‌های زیر باید به دقت توجه کرد:

اعتبار و دقت علمی - فنی

وجود ارتباط معنایی و انسجام آنها بین پاراگراف‌های پی در پی

منطق مندی و صحت استدلال‌ها

انتخاب مناسب عنوان اصلی و عناوین داخلی

رعایت ویژگیهای سبک و زبان متن علمی - فنی

انتخاب درست و به جای کلمات

وجود مقدمه مناسب

رعایت آیین نگارش

استفاده درست و به جا از علایم سجاوندی

درج درست پانوشته‌ها و شماره‌های ارجاع دهنده

انتخاب معادل اصطلاحات بیگانه و نوشتن صحیح املاي آنها

درج صحیح پاراگراف در صفحه (رعایت فاصله‌ها از دو کران کاغذ)

درج صحیح پاراگراف نقل قول شده

وضوح شکل‌ها و جدول‌ها (که معمولاً بین پاراگرافها درج می‌شوند)

انتخاب محل مناسب برای درج شکل‌ها و جدول‌ها

استفاده از نوع و اندازه مناسب برای قلم (فونت)

نوشتن درست فرمول‌ها، واحدها، مقیاس‌ها، کوته نوشت‌ها

رعایت حاشیه گذاری

رعایت فاصله گذاری مناسب بین قسمت‌های مختلف گزارش

اجزاء و ساختار گزارش

اجزاء گزارش در ذیل بیان شده است. مواردی که در داخل کروشه قرار گرفته‌اند، اختیاری می‌باشند:

جلد (مطالب صفحه عنوان. روی جلد نیز درج می‌شود)

صفحه سفید

صفحه عنوان (طبق شکل ۱)

چکیده

صفحه (یا صفحات) فهرست مطالب

صفحه (یا صفحات) فهرست شکل‌ها و جدول‌ها

بخش‌های متن اصلی (با شروع از بخش مقدمه)

[خلاصه هر فصل مستقل در انتهای همان فصل]

نتیجه‌گیری و اشاره به روال‌های آتی مهم و محورهای مطالعه و گسترش بیشتر

پیوست‌ها

فهرست منابع (مراجع)

صفحه سفید

فرمت محتوای گزارش

برای تایپ گزارش به فارسی، فقط از نرم افزار مایکروسافت ورد (MS-Word) با امکانات فارسی استفاده کنید. متن اصلی گزارش به صورت تک ستونی با قلم B Nazanin و اندازه ۱۲ pt تک فاصله (single space) تهیه شود. عنوان همه بخش‌ها با قلم B Nazanin و اندازه ۱۴ پرننگ و عنوان زیربخش‌ها با قلم B Nazanin و اندازه ۱۲ پرننگ تایپ شود. عنوان هر بخش یا زیربخش، با یک خط خالی فاصله از انتهای متن بخش قبلی تایپ و شماره‌گذاری شود. خط اول همه پاراگرافها تورفتگی به اندازه ۰/۷ cm باشد. فاصله متن از طرفین و بالا و پایین صفحه ۲/۵ سانتیمتر باشد.

آرم دانشگاه

عنوان دانشکده

عنوان دانشگاه

گزارش کارآموزی کارشناسی ارشد
در رشته .... گرایش ....

عنوان درس کارآموزی

توسط:

نام دانشجو

استاد مشاور کارآموزی:

نام استاد مشاور

تاریخ

شکل ۱- صفحه عنوان گزارش سمینار

طول گزارش

حداقل تعداد صفحات گزارش می بایست ۳۰ صفحه باشد.

واژه‌های خارجی در متن فارسی

برای واژه‌ها و نام‌های خارجی، حتی‌الامکان از معادل‌های فارسی مصطلح و مصوب استفاده کنید. در مورد نام‌های خارجی غامض یا معادل‌های غیرمصطلح فارسی، فقط در اولین ارجاع و بلافاصله پس از ذکر این گونه واژه‌ها، معادل لاتین آن در پاورقی یا در پرانتزی پس از واژه قید شود.

پاورقی‌ها

در صورت نیاز به درج پاورقی، همه موارد فارسی به صورت راست‌چین با قلم B Nazanin و اندازه ۱۱ pt و پاورقی‌های لاتین به صورت چپ‌چین با قلم تایمز اندازه ۹ pt نوشته شوند.

معرفی علائم و متغیرها در متن

هر نوع متغیر یا علامت به کار رفته در متن گزارش، در اولین ارجاع به آن معرفی شود.

فرمول‌ها و روابط

متن فرمول‌ها به صورت چپ‌چین در یک یا چند سطر نوشته شود. اندازه فرمول‌ها متناسب با متن انتخاب شود و همه متغیرها و اعداد در آنها با قلم تایمز (Times New Roman) تایپ شوند. فرمول گذاری بصورت فصلی (مثل ۱-۵ یعنی فرمول شماره ۵ از فصل ۱) شماره‌گذاری شوند. شماره هر فرمول در داخل پرانتز و در سمت راست سطر فرمول قرار گیرد.

واحدها

واحد اعداد یا کمیت‌هایی که در جدول‌ها و شکل‌ها می‌آیند، یا عنوان محورهای یک نمودار را بیان می‌کنند، باید ذکر شوند.

جدول‌ها

هر جدول باید دارای شماره و عنوان (توضیح) باشد، که بصورت وسط چین در بالای آن با قلم B Nazanin پررنگ و اندازه ۱۰ pt تایپ و بصورت فصلی (مثل ۱-۵ یعنی جدول شماره ۵ از فصل ۱) شماره‌گذاری می‌شود. بهتر است جدول‌ها در داخل متن و پس از جایی که به آنها ارجاع می‌شود، درج گردند. همه اعداد در جدول‌ها باید به صورت فارسی و وسط چین تایپ شوند. ذکرواحد کمیت‌ها در جدول الزامی است. هر جدول را با یک سطر خالی فاصله از متن ماقبل و مابعد آن قرار دهید.

شکل‌ها و نمودارها

هر شکل و نمودار باید دارای شماره و عنوان (توضیح) باشد که بصورت وسط چین در زیر آن با قلم B Nazanin پررنگ و اندازه ۱۰ pt تایپ و بصورت فصلی (مثل ۱-۵ یعنی شکل شماره ۵ از فصل ۱) شماره‌گذاری می‌شود. بهتر است شکل‌ها در داخل متن و در جایی که به آنها ارجاع می‌شود، درج گردند. ذکر واحد کمیت‌ها در شکل‌ها الزامی است. در متن گزارش باید به همه شکل‌ها ارجاع شود. در تهیه شکل‌ها توجه کنید که اندازه اعداد، واژه‌ها، کمیت‌ها و راهنمای منحنی‌ها (legend) به قدر کافی بزرگ باشد تا پس از درج در گزارش، کاملاً واضح و خوانا باشند. هر شکل را با یک سطر خالی فاصله از متن ماقبل و مابعد آن قرار دهید.

نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات

وجود بخش نتیجه‌گیری و ارائه پیشنهادات پس از متن اصلی گزارش الزامی است.

مراجع

مراجع به همان ترتیبی که در متن به آنها ارجاع می‌شود، می‌آیند. در گزارش باید به همه مراجع اشاره شود. مشخصات هر مرجع به صورت کامل و در قالب استاندارد ذکر شوند. مراجع فارسی را با قلم B Nazanin نازک ۱۱ pt و مراجع

انگلیسی را با قلم تایمز ۱۰ pt تایپ کنید. برای درج مراجع به کار رفته از نرم افزار End Note استفاده شود و قالب استاندارد گزارش به صورت Vancouver انتخاب گردد.

ارائه شفاهی گزارش

ارائه شفاهی نیز از اهمیت بالایی برخوردار می باشد. دانشجویان می بایست تلاش نمایند تا با تمرین و ممارست در انجام ارائه های شفاهی توانائی خود را در انتقال شفاهی مطالب علمی-فنی تقویت نمایند. در این بخش نکاتی در راستای تقویت این توانائی ارائه می گردد. در ابتدای این بخش چگونگی ارائه شفاهی به گونه ای ساختمان مطرح می شود و در ادامه خصوصیات ارائه کننده و شیوه مناسب ارائه توضیح داده خواهد شد.

ساختمندی ارائه

ارائه شفاهی می بایست ساختمان باشد. ارائه ای را ساختمان گوئیم که به طرز زیر انجام شود: با مقدمه ای جذاب شروع شود به نحوی که از همان آغاز نظر مخاطب جلب شود. مقدمه باید با جملات کوتاه و مؤثر بیان شود.

رعایت شئون فرهنگی و عرف محیط

ادای احترام به حاضرین

کسب اجازه از اساتید در موضوع ارائه (از حاضر و غایب، ترجیحاً بدون ذکر نام و حتماً بدون مبالغه و مدهانه، و به اختصار)

ارائه کننده خود را به اجمال معرفی کند

طرح عنوان اصلی و عناوین داخلی مهمتر (که در اسلایدها نوشته شده اند)

بیان حیطه و حدود موضوع

بیان سوابق کارهای انجام شده در موضوع، به اختصار

اشاره ای مختصر به امکانات و مشکلات احتمالی مطالعه پژوهش در موضوع

مطلب اصلی به صورت بخش بندی شده، با شروع از مفاهیم آشنا برای مخاطبین و بیان مفاهیم مبنایی مطلب مطرح شود. (مدت هر بخش باید متناسب باشد).

تسلسل و توالی منطقی بخش های مختلف بحث با رعایت زمان بندی ارائه باید حفظ شود.

نتیجه گیری های مرحله ای از هر قسمت بحث انجام شود.

جمع بندی نهایی و نتیجه گیری های لازم پس از اتمام بخش های مختلف، انجام شود.

اشاره به منابع مطالعه شده

به سؤالات مخاطبین پاسخ مناسب داده شود.

از مخاطبین به خصوص از سؤال کنندگان و شرکت کنندگان سپاسگزاری شود.

خصوصیات ارائه‌کننده

ارائه‌کننده شفاهی. بهتر است خصوصیات زیر را داشته باشد:

ظاهر آراسته و متناسب با عرف جامعه

تمرکز فکر، جمعیت خاطر

گشاده‌رویی و صبر و حوصله

قابلیت (هنر) جلب توجه مخاطب

توانایی اشراف بر فضای ارائه و کنترل جو ارائه

ادب در کلام و ادب در رفتار

تأثیر نگاه

نفوذ کلام

حضور ذهن و حاضر جوابی

خونسردی و تسلط بر اعصاب

توانایی برقراری ارتباط حضوری زنده و پویا

شیوه سخنرانی ارائه‌کننده

ارائه‌کننده باید طبق شیوه زیر گزارش را ارائه نماید. باید توجه داشت که این کار، بسیار ظریف و حساس است. ارائه‌کننده باید سعی کند کمترین اشتباه را، چه در گفتار و چه در رفتار مرتکب شود تا سخنرانی مؤثر و موفق داشته باشد، بویژه اگر بخواهد ارائه شفاهی او مجاب‌کننده باشد.

قبل از شروع سخن، با گردش آرام نگاه به همه سوی، لحظاتی به مخاطبین نظاره کند.

اصل نایک‌واختی صدا را رعایت کند، گاه آرام سخن بگوید و گاه با صدای رسا و بلند. صدای متناسب با موضوع داشته باشد.

صدای متناسب با موقعیت مکانی ارائه و تعداد حاضرین داشته باشد.

از آهنگ، نواخت و لحن کلام بطور متناسب استفاده کند.

بیانی ساده و روان داشته باشد. با جملاتی حتی الامکان کوتاه، مؤثر و در عین حال با احساس سخن بگوید. تکیه کلام نداشته باشد.

حتی الامکان با چند سبک سخن بگوید.

مطلب را طبق طرح زمان بندی ارائه کند و از وقت به درستی استفاده نماید.

از حاشیه پردازی و زیاده‌گویی اجتناب کند.

تأکیدات و تکرارهای بجا داشته باشد.

از مکث و سکوت بجا و به اندازه به عنوان امکانی برای تأثیرگذاری بیشتر روی مخاطبین، به درستی استفاده کند.

از بکار بردن کلمات و عبارات ابهام‌انگیز اجتناب کند.

در هر لحظه سعی کند وضعیت مخاطبین، یعنی میزان کشش، علاقه و حوصله آنها را به شنیدن و دنبال کردن مطلب، درک کند.

از نگاه به عنوان امکانی جهت برقرار کردن ارتباط پویا با مخاطبین و تأثیرگذاری روی آنها به خوبی استفاده کند و عدالت در تقسیم نگاه بین مخاطبین داشته باشد.

از حرکات بدن، بویژه دست، به طور مناسب و بقدر کافی بهره بگیرد.

ثابت و بی حرکت در یک مکان نایستد.

حتی الامکان مخاطبین را در ارائه مشارکت دهد.

گاه گاه و به اقتضای موقع و مطلب، با رعایت جوانب عرفی و فرهنگی، کلام خود را تلطیف کند.

از تفاخر، تکبر، خودنمایی و فضل فروشی پرهیز کند. متواضع باشد. ولی نه بطور تصنعی یا از روی ضعف.

از امکانات دیداری- شنیداری بخوبی و به موقع استفاده کند.

در تمام مدت ارائه سعی با صداقت و صمیمیت به مخاطبین نشان دهد که برای آنها اهمیت زیاد قائل است.

با اطمینان سخن بگوید و هر جا که تردید داشته باشد، تردیدش را صریحاً اعلام کند.

کد درس: ۱۸

نام درس: طراحی، اجرا و ارزشیابی تمرین (مانور) در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با نقش و اهمیت تمرین (مانور) در آمادگی و نحوه طراحی، اجرا و ارزشیابی تمرین (مانور) برای آمادگی جهت مقابله با حوادث و بلایا برای سازمان‌های مختلف

شرح درس:

در این درس اهمیت تمرین (مانور) در آمادگی جامعه و سازمان‌های بهداشتی درمانی و نحوه طراحی، برنامه‌ریزی، اجرا و ارزشیابی تمرین‌ها و مانورها در حوادث و بلایا مورد بحث قرار خواهد گرفت.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری - ۳۴ ساعت عملی)

اهمیت و لزوم برگزاری تمرین، اهداف برگزاری تمرین، انواع تمرین و مانور، اصول و مبانی برنامه‌ریزی تمرین در حوزه سلامت، فرایند برنامه‌ریزی تمرین (تشکیل تیم برنامه‌ریزی، تدوین اهداف، برنامه‌ریزی جزئیات، تعیین نقش بخش‌های مختلف و افراد و ...)، تدوین سناریو، اهداف و مراحل آن، تدوین برنامه اجرای مانور، تدوین برنامه ارزیابی مانور (فعالیت‌های قبل از مانور، سئوال‌های ارزیابی، متد ارزیابی، انتخاب معیارهای ارزیابی) شیوه‌های هماهنگی درون بخشی و برون بخشی در مانورها، تامین منابع مالی، انواع تمرین، خصوصیات، معایب و مزایای آنها و نکات ویژه در برنامه‌ریزی و اجرای آنها، شبیه‌سازی و نقش آن در آموزش مدیریت حوادث و بلایا، مستندسازی اقدامات، مستندسازی و تهیه گزارشات تمرین، انجام عملی همه مباحث فوق

منابع:

1. Public health emergency exercise toolkit. Columbia University. Last edition.
2. Homeland Security. Exercise and evaluation program. Last edition

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪
- تدوین سناریو و برنامه‌ریزی برای برگزاری یک برنامه تمرینی برای یک بیمارستانی و یا مرکز بهداشتی درمانی فرضی ۳۰٪

کد درس: ۱۹

نام درس: بهداشت روانی - اجتماعی در حوادث و بلایا
پیش نیاز و همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)
نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اثرات روانی - اجتماعی انواع مخاطرات و نحوه مدیریت این اثرات
شرح درس:

در این درس اثرات روانی اجتماعی انواع مخاطرات، روش‌های آمادگی برای مدیریت موثر آنها و برنامه‌های مداخلاتی مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

کلیات، مفاهیم و اهمیت بهداشت روان در بلایا، اختلالات روانی شایع ناشی از بلایا و علائم و شیوع آنها، مراحل واکنش های روانی و رفتاری افراد آسیب دیده (کودکان و بزرگسالان)، عوامل آسیب پذیری روانی و شناسایی گروه‌های پرخطر، ارزیابی اولیه و اولویت‌بندی افراد دچار مشکلات روانی، اصول کمک‌های اولیه روانی و حمایت‌های اجتماعی، برنامه‌های مداخله‌ای، سوگ و مراحل آن، اصول برخورد با سوگ در کودکان و بزرگسالان، نحوه ارائه خدمات روانی - اجتماعی در ایران، حمایت‌های روانی اجتماعی برای کارکنان امدادی مصرف مواد در حوادث و بلایا و مدیریت این پدیده و تمرین عملی همه مباحث ذکر شده

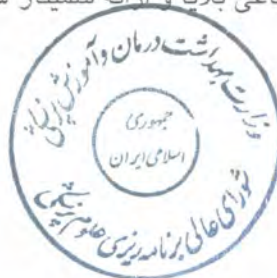
منابع:

۱. یاسمی م.ت، اسماعیلی ا و همکاران. حمایت‌های روانی - اجتماعی در بلایا و حوادث غیر مترقبه (متن آموزشی مدیران و کارشناسان). وزارت بهداشت. آخرین چاپ
۲. اردلان ع و همکاران. برنامه ملی عملیات پاسخ بهداشت عمومی در بلایا و فوریتها. انتشارات رازنهان. آخرین چاپ.

3. Psychosocial consensus of disasters, prevention and treatment. WHO

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یکی از اثرات روانی اجتماعی بلایا و ارائه سمینار ۱/۵ ساعته در خصوص آن ۳۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۲۰

نام درس: مدیریت هدایا و کمکهای مردمی و بین‌المللی در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با اهمیت، شیوه‌های جمع‌آوری و مدیریت هدایای مردمی، کمکهای بین‌المللی در حوادث و بلایا و نقش و وظایف سازمانهای بین‌المللی در این خصوص

شرح درس:

در این درس اهمیت و لزوم جمع‌آوری هدایای مردمی و درخواست کمکهای بین‌المللی، انواع کمکها، شیوه‌های تعامل با سازمانهای بین‌المللی و انواع اقدامات بشردوستان، اصول حاکم بر این نوع اقدامات مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری، ۱۷ ساعت عملی)

لزوم و اهمیت استفاده از هدایای مردمی و کمکهای بین‌المللی، انواع هدایا و کمکها و شیوه‌های جمع‌آوری و توزیع آنها، وظایف سازمانهای داخلی و بین‌المللی در این زمینه، قوانین، چهارچوب، اصول و مبانی جمع‌آوری هدایا و کمکهای بشر دوستانه بین‌المللی، استانداردها و مهارت‌های لازم برای جذب و مدیریت کمکهای بشردوستانه بین‌المللی، هماهنگی و ارتباطات بین سازمانی، حساسیت‌های مرتبط با جمع‌آوری هدایا و کمکها، چالش‌ها و نقاط ضعف هدایا و کمکهای مردمی و بین‌المللی، نحوه هماهنگی و درخواست کمک از سازمان‌های مرتبط، نحوه هماهنگی برای ارسال کمکهای انسان دوستانه، تجارب جمع‌آوری هدایا و کمکهای بین‌المللی در بلایای اخیر کشور

منابع:

1. Birch and Miller. Humanitarian assistance: standards, skills, training and experiences. BMJ. Last edition

۲. منابع و مقالات مربوطه با نظر استاد

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیتهای کلاسی ۳۰٪
- انتخاب یک بلای رخ داده در جهان و تحلیل حمایت‌های بشر دوستانه از آن ۲۰٪

کد درس: ۲۱

نام درس: اصول و مبانی اطلاع‌رسانی خطر در بلایا و حوادث

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱ واحد نظری - ۱ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اصول، مفاهیم و کاربرد رسانه‌ها برای اطلاع‌رسانی در مراحل مختلف بلایا و یادگیری نحوه تعامل با رسانه‌ها، مدیریت اطلاعات، مفاهیم و کلیات سیستم اطلاعات جغرافیایی

شرح درس:

در این درس اهمیت اطلاع‌رسانی در بلایا و فوریتها، اصول و مبانی اطلاع‌رسانی و تعامل با رسانه‌ها در بلایا و فوریت-ها، سیستم اطلاعات جغرافیایی و کاربرد آن در مدیریت بلایا مورد بحث قرار گرفته و دانشجویان مهارت استفاده از نرم افزار مربوطه را کسب خواهند کرد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری، ۳۴ ساعت عملی)

اصول و کلیات و تاریخچه اطلاع‌رسانی در بلایا و فوریتها، اهمیت اطلاع‌رسانی در بلایا، انواع رسانه‌های چاپی و تصویری، تفاوت‌های رسانه‌های محلی، ملی و بین‌المللی، فرمت‌های رسانه‌ای، موانع و مزایای رسانه‌ها، چالش‌های مدیریت رسانه، افسر روابط عمومی، اصول برگزاری کنفرانس مطبوعاتی و جلسات عمومی و تمرین آن، اصول مصاحبه و تمرین آن، برگزاری تورهای خبری و تمرین آن، چالش‌های مدیریت اطلاعات عمومی، انواع رسانه‌ها و تجهیزات ارتباطی و تمرین عملی با آنها، مسیرهای اصلی اطلاع‌رسانی و پوشش خبری در زمینه بحران، کلیات Arc GIS و کاربرد آن در مدیریت بلایا

منابع:

1. Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr -Last edition
2. Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier Last edition
3. Lai PC, Ann SFM. GIS for health and the environment. Springer. Last edition
4. Harnessing information and technology for disaster management, the global disaster information net work. Last edition.
5. حسین زاده س ر، بیدخوری ع. سیستم های اطلاعات جغرافیایی (GIS) ، انتشارات جهاد دانشگاهی مشهد. آخرین چاپ.

شیوه ارزیابی:

امتحان پایان ترم ۵۰٪

انتخاب یک موضوع مرتبط و ارائه سخنرانی در کلاس ۱۰٪

نقد عملکرد حوزه اطلاع‌رسانی در یک مخاطره ۱۰٪

آزمون مهارت‌های کار با نرم افزار Arc GIS ۳۰٪

کد درس: ۲۲

نام درس: خدمات سلامت در تجمعات انبوه و بحرانهای پیچیده

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با شرایط حاکم در فوریت‌های پیچیده و تجمعات انبوه، نحوه مدیریت جنبه‌های بهداشتی و پزشکی فوریت‌های پیچیده و تجمعات انبوه، هماهنگی بین سازمان‌های نظامی و غیر نظامی

شرح درس:

در این درس خصوصیات اورژانس‌های پیچیده، تجمعات انبوه و نحوه مدیریت جنبه‌های بهداشتی درمانی این اورژانسها، و نحوه هماهنگی بین نمایندگان سازمان‌های مختلف مثل سازمان‌های ملی دولتی و غیر دولتی، نظامی و بین‌المللی مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری، ۱۷ ساعت عملی)

تعریف اورژانس‌های پیچیده، خصوصیات و تفاوت‌های اورژانس‌های پیچیده با سایر شرایط اضطراری، قوانین ملی و بین‌المللی موجود در زمینه کمک‌رسانی در این موارد، اصول و قوانین صلیب سرخ در خصوص آوارگان و مهاجرین داخلی و خارجی و اسرای جنگی، نحوه هماهنگی و اعزام برای کمک‌رسانی به مردم در شرایط اورژانس‌های پیچیده، اصول و مباتی تصمیم‌گیری و رفتار در شرایط پیچیده و تمرین آنها، اصول و مباتی راه‌اندازی و مدیریت اردوگاه‌ها با تاکید بر مدیریت سلامت در اردوگاه‌ها و تمرین آنها، نحوه ارزیابی وضعیت بهداشتی و تامین نیازهای بهداشت محیطی مثل آب آشامیدنی، دفع مدفوع و ...، تغذیه در اردوگاه‌ها و تمرین آنها، نحوه تامین مالی در شرایط پیچیده، مدیریت لجستیک و حفظ امنیت کارکنان، اهمیت تجمعات انبوه، انواع تجمعات انبوه و خصوصیات آنها، اثرات سلامتی تجمعات انبوه، نقش عوامل امنیتی، فرهنگی، اجتماعی و زمینه‌ای در بروز آثار سلامتی تجمعات انبوه، آثار روانی تجمعات انبوه و مدیریت آنها، فناوری‌های نوین و کاربرد آنها در برنامه‌ریزی و مدیریت تجمعات انبوه

منابع:

1. Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
2. Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition
3. World Health Organization. (2015). Public Health for Mass Gatherings: Key Considerations. Geneva: WHO.
4. World Health Organization. (2008). Communicable disease alert and response for mass gatherings: key considerations. Geneva: WHO.
5. International Health Regulations (2005). WHO
6. Mass Gatherings and Public Health: The experience of the Athens 2004 Olympic Games.

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪
- انتخاب یک مورد فوریت پیچیده و انجام برنامه‌ریزی بهداشتی درمانی برای آن ۳۰٪

کد درس: ۲۳

نام درس: آموزش در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اهمیت آموزش در تغییر رفتار و ارتقای رفتارهای افراد جامعه در جهت کاهش عوامل آسیب‌پذیری و افزایش ظرفیت مقابله در برابر بلایا و آشنایی با روش‌های مختلف آموزشی برای آموزش سطوح مختلف جامعه در زمینه سلامت در حوادث و بلایا

شرح درس:

در این درس، اهمیت، اصول و فلسفه تعلیم و تربیت و یادگیری در ارتقای رفتارهای سلامت‌زای افراد جامعه مورد بررسی قرار می‌گیرد تا دانشجویان نقش و ضرورت آموزش را در ارتقای سلامت جامعه درک، و زمینه توجه آنها به عوامل موثر در شکل‌گیری رفتار و تغییر آن در افراد، گروه و جامعه ایجاد شود.

رنوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

تعریف و مفاهیم آموزش بهداشت در بلایا (آگاهی، نگرش، اعتقاد، رفتار، انگیزه، ادراک، باور و ...)، تعریف و مفاهیم ارتقای سلامت (حمایت، مشارکت، اتحاد، توانمندسازی، مسئولیت‌پذیری، بهبود سبک زندگی و ...)، مفاهیم اصلی و کلیدی برنامه‌ریزی آموزشی، چرخه آموزشی، تدوین طرح درسی، اهداف کلی و عینی، حیطه‌های مختلف یادگیری، انواع روش‌های تدریس (موارد استفاده، معایب و مزایای آنها)، تاریخچه برنامه‌های آموزشی بلایا در جهان و ایران، مدل‌های تئوریک آموزش بلایا، طراحی برنامه‌های آموزشی برای مراحل مختلف چرخه بلایا، اصول انتخاب شیوه‌های آموزشی، موارد کاربرد، معایب و مزایای آنها، اصول اجرای برنامه‌های آموزشی، ارزشیابی برنامه‌های آموزشی، اصول تهیه انواع محتوای آموزشی و معایب و مزایای آن، آموزش عموم مردم، آموزش پاسخ‌دهندگان اولیه، آموزش داوطلبان، آموزش گروه‌های پزشکی، مشارکت در برنامه‌های آموزشی، برنامه‌های دانشگاهی آموزش بلایا، اصول طراحی و برگزاری تمرین، اصول ارزیابی و تدوین درس آموخته‌های تمرینات، سازماندهی تمرین‌های عملیاتی در گروه‌های مختلف، انجام عملی کلیه مباحث فوق

منابع:

1. Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
2. Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition
3. Donald A. Health education: A cognitive behavioral approach. Last edition
4. Keyser BB, Marrow MJ, Deyle K, Ogletree R. Practicing the application of health skills and competencies. Jones & Bartlett Publishers. Last edition
5. Homeland Security. Exercise and evaluation program. Last edition
6. Public health emergency exercise toolkit. Columbia University

شیوه ارزیابی:

- امتحان کتبی پایان ترم ۵۰٪
- انتخاب یک گروه هدف و طراحی یک برنامه آموزشی برای ارتقای آگاهی گروه انتخاب شده ۳۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪

کد درس: ۲۴

نام درس: اقدامات بهداشت محیطی اضطراری در حوادث و بلایا
پیش نیاز و همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)
نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

در پایان این درس دانشجویان با اهمیت عوامل محیطی در سلامت انسانها و نحوه کنترل عوامل محیطی، اقدامات بهداشت محیطی اضطراری در جوامع بلازده آشنا خواهند شد.

شرح درس:

در این درس نحوه تامین آب آشامیدنی سالم، جمع‌آوری و دفع مدفوع، جمع‌آوری و دفع زباله و فاضلاب، تامین هوای تازه و پاک، نحوه مدیریت اجساد و کلیه عوامل محیطی موثر بر سلامت مورد بحث قرار خواهند گرفت.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

ارزیابی سریع آسیبهای وارد شده به زیر ساختهای تامین، تصفیه و توزیع آب و سایر زیرساختهای بهداشت محیطی، اولویت‌بندی نیازها، استانداردها و انواع سرویس هاس بهداشتی، کاربردها و معیارهای انتخاب سرویس بهداشتی مناسب، شیوه‌های رایج جمع‌آوری و دفع بهداشتی پسماندها و معایب و مزایای آنها، اهمیت و نحوه مدیریت اجساد انسانی و لاشه‌های حیوانی، شیوه‌های جمع‌آوری و دفع بهداشتی فاضلاب در حوادث و بلایا، شیوه‌های تامین آب در شرایط اضطراری، بهداشت مواد غذایی، استانداردها و شرایط محلهای تامین، نگهداری و توزیع غذا، مبارزه با ناقلین و جوندگان، استانداردهای راه اندازی اردوگاه‌ها و مکانهای اسکان اضطراری، مدیریت عوامل محیطی و ایمنی در اردوگاه‌ها، اقدامات بهداشت محیطی در حوادث شیمیایی و پرتویی، شیوه‌های حفاظت از افراد در بلایا و حوادث، استانداردهای اسفیر

منابع:

۱. هاروی پ، بقری س، رید ب. بهسازی محیط در شرایط اضطراری. مترجمان ندافی ک، یونسی ب، طاهری ط. انتشارات نص. آخرین چاپ
۲. اصل هاشمی ا. اقدامات بهداشتی در شرایط اضطراری. نشر اختر. آخرین چاپ
3. World Health Organization. Environment health in emergencies and disasters. Edited by Wisner J and Adams J. 2002. WHO.
4. Environmental Protection Agency (EPA). Planning for an emergency drinking water. 2011.
5. De veer T. Water supply in disasters and emergencies. Available from: http://www.samsamwater.com/library/TP40_24_Water_supply_in_disasters_and_emergencies.pdf

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪
- انتخاب یک مخاطره و شناسایی اثرات بهداشت محیطی آن و برنامه‌ریزی برای کنترل عوامل محیطی موثر بر سلامت جامعه به دنبال مخاطره منتخب ۳۰٪

کد درس: ۲۵

نام درس: مدیریت بیماریهای واگیر در حوادث و بلایا
پیش نیاز و همزمان: ندارد
تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)
نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با بیماریهای واگیر شایع به دنبال بلایا و شیوه‌های مراقبت و کنترل آنها و آشنایی با بیوتروریسم و نحوه مقابله با آن

شرح درس:

در این درس علائم، راه‌های سرایت و پیشگیری و کنترل انواع بیماریهای واگیر شایع به دنبال بلایا و بیوتروریسم و نحوه پیشگیری و مقابله با آن مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

ارزیابی سریع (اهداف، تیم ارزیابی و ترکیب آن، متدهای گردآوری اطلاعات و انجام عملی آنها، روش‌های نمونه‌گیری و تمرین آنها، داده‌های مورد نیاز و تحلیل داده‌ها)، پیشگیری از بیماری‌های واگیر در بلایا و فوریتها (نقش و اهمیت سرپناه، آب، فاضلاب، ناقلین، غذا و تغذیه در پیشگیری از بیماری‌های غیر واگیر)، واکسیناسیون و برنامه‌های ایمن‌سازی در بلایا و تمرین آن، طراحی و راه‌اندازی نظام مراقبت بیماری‌های واگیر، تشخیص و کنترل طغیان بیماری‌ها، بیماری‌های شایع پس از بلایا و فوریتها و راه‌های پیشگیری، تشخیص و درمان آنها، پاتوفیزیولوژی بیماری‌های شایع در بلایا (بیماری‌های منتقله از راه آب و غذا شامل: وبا، حصبه، سالمونلا، انواع اسهال و مسمومیت‌ها، شیگلوز، بیماری‌های منتقله از راه هوا، شامل: آنفلوآنزا، سارس، ابولا، سل، بیماری‌های منتقله از راه ناقلین، شامل: لایم، مالاریا، تب پشه‌خاکی، طاعون، لیشرمانیوز، بیماری‌های منتقله از راه فرآورده‌های خونی، شامل: ایدز، انواع هپاتیت‌ها، بیماری‌های منتقله از راه تماس جنسی شامل: زگیل تناسلی، سیفلیس، ایدز، بیماری‌های منتقله توسط گزش حیوانات مثل: هاری)، عفونت‌های نوپدید و بازپدید

منابع:

1. Connely MA. Communicable diseases control in emergencies. Last edition
2. Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
3. Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition

۴. حاتمی ح. اپیدمیولوژی بالینی و کنترل بیماریهای مرتبط با بیوتروریسم. آخرین چاپ

شیوه ارزیابی:

- امتحان کتبی ۵۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪
- انتخاب یک بیماری شایع به دنبال بلایا، بررسی علائم، راه‌های پیشگیری، تشخیص و درمان آن، اقدامات مدیریتی برای کنترل بیماری مزبور در فازهای مختلف بلا و ارائه گزارش شفاهی در کلاس و ارسال گزارش کتبی به استاد مربوطه ۳۰٪

کد درس: ۲۶

نام درس: تغذیه در حوادث و بلایا

پیش نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

انتظار می‌رود در پایان این دوره دانشجویان با اصول علم تغذیه آشنا شوند و نقش مواد مغذی را در ارتقاء سلامت و کاهش عوارض ناشی از کمبود مواد مغذی بشناسند. همچنین دانشجویان تاثیر کمبودهای تغذیه‌ای در جامعه و گروه‌های آسیب‌پذیر بر پیشرفت آسیب‌های ناشی از این کمبودها در زمان بلایا و راهکارهای کاهش آسیب حاصل از بلایا را با رعایت وضعیت تغذیه مناسب خواهند آموخت و با انواع جیره‌های غذایی و مداخلات تغذیه‌ای در بلایا و شرایط بحران آشنا خواهند شد. به طور کلی انتظار می‌رود در پایان این دوره دانشجویان نگرش علمی به اهمیت تغذیه در مدیریت بحران داشته باشند.

شرح درس و رئوس مطالب (۳۴ ساعت نظری):

آشنایی با اصول تغذیه شامل متابولیسم انرژی، درشت مغذی‌ها، ریزمغذی‌ها، مقادیر مورد نیاز و رژیم غذایی سالم

آشنایی با مفهوم امنیت غذایی در جامعه به ویژه در بلایا و شرایط بحران

سوء تغذیه شامل تعریف و انواع سوء تغذیه، کمبود ریزمغذی‌ها، روش اندازه‌گیری سوء تغذیه در افراد و جامعه در

شرایط بحران و بلایا، گروه‌های آسیب‌پذیر و سوء تغذیه در این گروه‌ها، تاثیر کمبودهای تغذیه‌ای بر پیشرفت آسیب‌های

ناشی از بلایا

آشنایی با انواع جیره‌های غذایی و مداخلات تغذیه‌ای در بلایا و شرایط بحران

همکاری و هماهنگی بین بخشی در مراقبت‌های تغذیه‌ای در بلایا و شرایط بحران و آشنایی با سازمان‌های ارائه دهنده

خدمات تغذیه‌ای در بلایا و شرایط بحران

منابع:

1. Food and Agriculture Organization of the United Nations. Protecting and Promoting Good Nutrition in Crisis and Recovery: Resource Guide. Last edition
2. Community Nutrition: Planning Health Promotion and Disease Prevention, By Illinois State University Nweze Nnakwe, Nweze Nnakwe. Last edition
3. Edelstein S. Managing Food and Nutrition Services for the Culinary, Hospitality, and Nutrition Services. Jones and Bartlett publishers. Last edition.

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم: ۸۰٪ نمره

- تکالیف کلاسی: ۲۰٪ نمره

کد درس: ۲۷

نام درس: بهداشت باروری در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با نحوه مدیریت سلامت و ارائه خدمات بهداشتی درمانی به مادران، اطفال، نوجوانان و گروه‌های آسیب‌پذیر در جریان حوادث و بلایا

شرح درس:

در این درس نحوه مدیریت سلامت نوزادان، کودکان، نوجوانان و مادران مورد بحث قرار گرفته و دانشجویان با برنامه‌های مراقبتی گروه‌های مذکور در جریان حوادث و بلایا آشنا خواهند شد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری، ۱۷ ساعت عملی)

مقدمه، علل آسیب‌پذیری زنان، کودکان و نوجوانان در بلایا، اثرات بلایا روی سلامت مادران، کودکان و نوجوانان، مراقبت مادران باردار، زایمان بهداشتی (زایمان ایمن)، مراقبت‌های پس از زایمان، تنظیم خانواده، پیشگیری از حاملگی‌های ناخواسته و سقط جنین‌های عمدی در زنان و نوجوانان، مراقبت نوزادان، مراقبت اطفال، تغذیه اطفال، مکمل‌های تغذیه‌ای، بیماری‌های اسهالی در کودکان، عفونت‌های حاد تنفسی در کودکان، حمایت و مراقبت در نوجوانان، پیشگیری و درمان عفونت‌های منتقل شونده از راه تماس جنسی (STIs) و HIV/AIDS در زنان و نوجوانان، پیگیری و حمایت از قربانیان خشونت‌ها و تجاوزات جنسی، MISP، کار عملی بر روی کلیه مباحث ذکر شده

منابع:

۱. صفاریه ح، خلیلی غ، عبداللهی ش، شاه‌رخی ع. بهداشت باروری در حوادث. آخرین چاپ
۲. اردلان ع و همکاران. برنامه ملی عملیات پاسخ بهداشت عمومی در بلایا و فوریت‌ها. انتشارات رازنهان. آخرین چاپ.

3. The white ribbon alliance. Women and Infants Service Package (WISP). Last edition
4. Reproductive health in refugee situation: an interagency field manual. Last edition
5. Minimum Initial Service Package (MISP) for Reproductive Health in Crisis Situations. Last edition

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۵۰٪

کد درس: ۲۸

نام درس: مدیریت بیماری‌های غیر واگیر و مزمن در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و هم‌زمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری، -۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با بیماری‌های غیر واگیر شایع و نحوه مدیریت آنها در حوادث و بلایا

شرح درس:

در این درس انواع بیماری‌های غیر واگیر شایع در کشور و نحوه مدیریت آنها در شرایط اضطراری و همچنین خدمات مورد نیاز گروه‌های آسیب‌پذیر مورد بحث قرار خواهد گرفت.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

اصول و مبانی اپیدمیولوژی بیماری‌های غیر واگیر، اپیدمیولوژی و نحوه مدیریت:

بیماری‌های قلب و عروق

فشار خون

حملات قلبی

بیماری‌های تنفسی

آسم

بیماری‌های پوستی

انواع زخم‌ها

حساسیت‌های پوستی

بیماری‌های متابولیسم غدد

دیابت

گواتر

بیماری‌های کلیوی

نارسائی کلیوی

سنگ کلیه

انسداد مجاری ادراری

بیماری‌های اعصاب و روان

استرس

افسردگی

حملات هیستریک

بیماری‌های گوارشی

زخم معده

کولیت روده

انواع سرطان‌ها

سرطان‌های ریه، معده، لوزالمعده، روده باریک، روده بزرگ، مری، رحم و پستان

منابع:

۱. اردلان ع و همکاران. برنامه ملی عملیات پاسخ بهداشت عمومی در بلایا و فوریتها. انتشارات رازنهان. آخرین چاپ.
۲. دستورالعمل‌های کشوری بیماری‌های فوق الذکر

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیت کلاسی ۳۰٪
- انتخاب یک بیماری غیر واگیر و تدوین برنامه عملیاتی مدیریت آن در بلایا و فوریتها ۲۰٪

کد درس: ۲۹

نام درس: خدمات بالینی اولیه در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با خدمات و کمک‌های اولیه بالینی در زمان وقوع بلایا و حوادث

شرح درس:

در این درس خدمات بالینی اولیه مورد نیاز مصدومین و آسیب دیدگان بلایا و نحوه ارائه آنها مورد بحث قرار خواهد گرفت.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

اصول و مبانی پرستاری، انواع فوریت‌ها، تریاژ و انواع آن، ارزیابی اولیه افراد حادثه دیده، (CPR) Basic, Advanced، شوک و انواع آن، اقدامات اولیه در مواجهه با شوک، سوختگی‌ها، مراقبت از بیماران ترومایی، مراقبت از بیماران دچار سندرم له شدگی، مراقبت از خونریزی و شوک، مراقبت از مصدومان حوادث شیمیایی و میکروبی و پرتویی، خدمات مدیریتی پرستاری، فرماندهی سانحه و نقش پرستاران، نقش پرستاران در آمادگی، پیشگیری، کاهش آسیب، پاسخ و بازیابی از حوادث و بلایا، تمرین عملی همه موارد ذکر شده

منابع:

1. Daily E,R Powers, et al., International Disaster Nursing: Cambridge Univ Pr. Last edition
2. Adelman DS, Legg TJ. Disaster nursing: A handbook for practice. Jones and Bartlet. Canada. Last edition

شیوه ارزیابی:

- آزمون کتبی پایان ترم ۵۰٪

- آزمون عملی مهارت‌های پرستاری ۵۰٪

کد درس: ۳۰

نام درس: مدیریت مردم محور در حوادث و بلایا

پیش نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنائی دانشجویان با نقش و اهمیت مردم و جامعه در مدیریت و کاهش خطر بلایا و ایجاد مهارت کار با مردم و جوامع

محلّی برای مدیریت و کاهش خطر بلایا

شرح درس:

در این درس اصول و مبانی مدیریت مردم محور بلایا مورد بحث قرار می‌گیرد و به نحوه جلب مشارکت فعال مردم و برنامه‌ریزی کاهش خطر و اجرای برنامه‌های کاهش خطر با مشارکت آنها و برای آنها پرداخته می‌شود. همچنین در این درس تجربیات موفق جهانی در مدیریت مردم محور بلایا نیز مورد بحث قرار گرفته و دانشجویان مهارت برنامه‌ریزی و مدیریت مردم محور بلایا را کسب می‌کنند.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

مفاهیم پایه (مدیریت، خطر، مردم محور، جامعه، اجتماع، نهادها، موسسات، فرهنگ، آداب، رسوم و ...)، زمینه و اهمیت مدیریت خطر مردم محور بلایا (علل اهمیت و فرایند)، روش‌ها و ابزارهای ارزیابی مشارکتی خطر در جامعه، درک خطر، ارزیابی خطر در جوامع محلّی (طراحی و اجرای برنامه‌های شناسایی و آنالیز مخاطرات، طراحی و اجرای برنامه‌های ارزیابی آسیب پذیری و ظرفیت جامعه)، ابزارهای ارزیابی مشارکتی جامعه، نقشه‌های خطر مبتنی بر جامعه، سازماندهی جوامع محلّی، آموزش و تمرین در جوامع محلّی، طراحی و راه‌اندازی مراکز هشدار سریع جامعه محور، نقش خصوصیات فرهنگی اجتماعی جوامع محلّی در مدیریت و کاهش خطر بلایا، سازمانهای مردم نهاد و نقش آنها در مدیریت و کاهش خطر بلایا، راهکارهای جلب مشارکت مردم، نقش خصوصیات فرهنگی و اجتماعی در برنامه‌ریزی‌های محلّی، جوامع محلّی شهری و روستایی و نقش آنها در کاهش خطرات احتمالی، جلب و مدیریت هدایای مردم محور در بلایا، فراخوان مردم محور و مدیریت نیروهای داوطلب، چالش‌های اجرایی برنامه‌های مردم محور بلایا، سابقه اجرای برنامه‌های مردم محور در دنیا، پایش و ارزیابی برنامه‌های مردم محور، سامانه هشدار اولیه مردم محور، آموزش و تمرین جامعه، نحوه ساماندهی نیروهای داوطلب و سازمان مردم نهاد

تهیه یک برنامه عملیاتی مردم محور در کاهش خطر بلایا، و یا نوشتن پروژه، در زمینه سلامت جامعه در زمان بحران و یا چگونگی آموزش جامعه در مواجهه با خطر بلایا

تمرین در موارد:

تسهیل‌گری اجتماع محور، اعتماد سازی، ارزیابی منابع محلّی، نیازسنجی و اولویت‌بندی، برنامه‌ریزی، تجهیز منابع

منابع:

1. Asian disaster preparedness center (Adpc). Community based disaster risk management. Last edition.
2. Asian disaster preparedness center (Adpc). Community based disaster risk management for local authorities. Last edition.
۳. نوری نشاط سعید، و همکاران، توانمندسازی اجتماع محور، جلد اول و دوم، نشر برگ زیتون، تهران، آخرین چاپ
۴. جهانگیری کتایون، پورحیدری غلامرضا. مبانی مدیریت جامعه محور بحران. موسسه آموزش عالی علمی-کاربردی هلال ایران. آخرین چاپ

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- امتحان میان ترم ۲۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۳۰٪ (تهیه یک برنامه مدیریت خطر مردم محور برای یک روستا یا جامعه منتخب)

کد درس: ۳۱

نام درس: حفاظت و ایمنی کارکنان در حوادث و بلایا

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد (۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با نحوه حفاظت از کارکنان امدادی در بلایا و فوریت‌ها و مدیریت کارکنان آسیب دیده

شرح درس:

در این درس مباحث مرتبط با انواع خطرات تهدید کننده سلامت کارکنان امدادی در بلایا، نحوه پیشگیری از آنها و شیوه های درمان و مدیریت افراد آسیب دیده مورد بحث قرار می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۹ ساعت نظری، ۱۷ ساعت عملی)

مقدمه و تاریخچه، عوامل موثر در آسیب پذیری کارکنان، انواع خطرات تهدید کننده سلامت کارکنان، شناسایی و شیوه های پیشگیری از حوادث، روش‌های حفاظت افراد در انتشار آلاینده‌های هوا، سیل، طوفانها، آتش سوزی و انفجارات، خطرات بیولوژیک، تشعشعات، برق گرفتگی و صاعقه، رانش‌ها و ریزش‌های زمین، حفاظت در معادن و کارهای زیر زمینی وسایل حفاظت فردی و انواع آنها، نقش‌ها و مسئولیت‌های افراد و سازمان‌ها در حفاظت کارکنان، ایمنی صحنه و فیلد در بلایا و فوریت‌ها، ایمنی کارکنان در حوادث پرتلفات و حوادث جاده‌ای، سطح بندی وسایل حفاظت فردی، وسایل حفاظت فردی در مخاطرات بیولوژیک، وسایل حفاظت فردی در مواجهه با مواد خطرناک، وسایل حفاظت فردی در آتش-سوزی‌ها، آلودگی‌زدائی از پرسنل، چالش‌های استفاده از وسایل حفاظتی، آموزش و تربیت پرسنل برای استفاده از وسایل حفاظت فردی، حمایت از کارکنان آسیب‌دیده، حمایت‌های روانی - اجتماعی از پرسنل و خانواده‌های آنان، مدیریت سلامت داوطلبان، کار عملی با همه انواع وسایل حفاظت فردی مورد بحث

منابع:

1. Koenig KL, Schultz CH. Disaster medicine: Comprehensive principles and practices. Cambridge univ pr. Last edition
2. Gregory RC, Philip DA, Erik ADH, Robert GD et al. Disaster Medicine. Mosby Elsevier. Last edition
3. Disaster and Development: an Occupational Perspective, 1e , Nancy Rushford ,Kerry Thomas. Last edition
4. Working Disasters: The Politics of Recognition and Response (Work, Health and Environment) (Work, Health and Environment...) by Eric Tucker .Last edition

۵.حاتمی ح. نوپدیدی و بازپدیدی بیماریهای عفونی و سلامت حرفه‌های پزشکی. مرکز نشر صدا. آخرین چاپ

۶.ضیاء ظریفی ا، یگانه ب، گویا م م. راهنمای حفاظت کارکنان مراکز پزشکی در برابر بیماریها. آخرین چاپ

۷.راهنمای کشوری نظام مراقبت عفونتهای بیمارستانی. آخرین چاپ

۸. اصول ایمنی و بهداشت شغلی در بیمارستان: رهنمودهایی جهت حفاظت کارکنان مراکز بهداشتی - درمانی: نگار

درویش زاده (مترجم). آخرین چاپ

۹. سلامتی و ایمنی در ساختمان: انجمن ایمنی ساختمانی ایالت اونتاریو-کانادا، اردشیر اطمینانی (مترجم) ناشر: جویبار -

آخرین چاپ

۱۰. ایمنی برق: ایمنی و حفاظت فردی، پیشگیری از سوانح، تجهیزات: محمدطوع خراسانیان (مترجم) ناشر: آخرین چاپ

۱۱. ایمنی در صنعت "آنالیز ریسک، حوادث ناشی از کار، ایمنی ساختن و بالابرها": سیدجلیل میرمحمدی، غلامحسین

حلوانی، ناشر: آثار سبحان - آخرین چاپ

۱۲. ایمنی و بهداشت برای مهندسين (ایمنی در صنعت) پدیدآورنده: راجر براونر، غلامحسین حلوانی (مترجم) آخرین چاپ

۱۳. ایمنی در معادن (منطبق با سرفصل درس ایمنی رشته مهندسی بهداشت حرفه‌ای) پدیدآورنده: حسین ابراهیمی، امین

میرزاخانی، حسین امجد ناشر: فن آوران - آخرین چاپ

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- تهیه متون آموزشی برای کارکنان امدادی برای حفاظت از خودشان در یک مخاطره منتخب ۳۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪

نام درس: روش‌شناسی مطالعات کیفی

پیش‌نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اصول، مبانی و روش‌های مختلف تحقیق کیفی و کاربرد آن در مطالعات سلامت در حوادث و بلایا

شرح درس:

در این درس اصول و مبانی مطالعات کیفی، انواع مطالعات کیفی و نحوه طراحی و انجام آنها مورد بحث قرار گرفته و دانشجویان مهارت طراحی و اجرای انواع مطالعات کیفی را در حوزه‌های مرتبط با سلامت در حوادث و بلایا به دست خواهند آورد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

کلیات روش تحقیق کیفی و معرفی رویکردهای مختلف آن، کلیات روش تحقیق پدیدارشناسی، روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در تحقیقات پدیدارشناسی، روش‌های تجزیه و تحلیل داده‌ها در تحقیقات پدیدارشناسی، نظریه و نظریه‌سازی، کلیات روش تحقیق گراند تئوری، روش‌های جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها در گراند تئوری، کلیات روش پژوهش اقدام پژوهی، مراحل اجرایی روش اقدام پژوهی، نحوه نگارش و گزارش تحقیقات کیفی، ملاحظات اخلاقی در تحقیقات کیفی

منابع:

۱. صانعی اشرف السادات و نیکبخت نصر آبادی علیرضا. روش‌شناسی تحقیق کیفی در علوم پزشکی تهران: انتشارات برای فردا، آخرین چاپ

۲. صلصالی مهوش، پرویزی سرور و ادیب محسن. روش‌های تحقیق کیفی تهران: نشر بشری، آخرین چاپ

3. Pope C, Mays N. Qualitative research in health care. London: BMJ. Last edition.
4. Basset C. Qualitative research in health care. London & Philadelphia: Whurr publishers, Last edition.
5. Chiovitti RF, Piran N. Rigour and grounded theory research. Journal of Advanced Nursing. 2003; 44(4), 427-435
6. Cutcliffe JR. Methodological issues in grounded theory. Journal of Advanced Nursing. 2000; 31(6):1476-1484.
7. Eaves YD. (2001) A synthesis technique for grounded theory data analysis. Journal of Advanced Nursing. 2001; 35(5): 645-663.
8. Lomborg K, Kirkevold M. Truth and validity in grounded theory- a reconsidered realist interpretation of the criteria: fit, work, relevance and modifiability. Nursing Philosophy. 2003; 4(3):189-200.
9. McCallin A. Designing a grounded theory study: some Practicalities. Nursing in Critical Care. 2003; 8(5): 203-208.

دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیتهای کلاسی ۲۰٪
- تهیه یک پروپوزال کیفی و انجام آن ۳۰٪

کد درس: ۳۳

نام درس: برنامه‌ریزی و مدیریت مبتنی بر نتایج

پیش نیاز و همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲ واحد (۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی)

نوع واحد: نظری - عملی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با رویکرد مدیریت مبتنی بر نتایج، اصول و مفاهیم برنامه‌ریزی و کاربرد آنها در برنامه‌ریزی برای تسهیلات بهداشتی درمانی در بلایا

شرح درس:

در این درس اصول و مبانی رویکرد مدیریت مبتنی بر نتایج و نحوه کاربرد این اصول در عمل، اصول و مبانی برنامه‌ریزی و انواع روش‌های برنامه‌ریزی در بلایا مورد بحث قرار گرفته و دانشجویان مهارت تدوین انواع برنامه‌ها را برای تسهیلات بهداشتی درمانی در بلایا کسب خواهند کرد.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

کلیات و تعاریف، اصول مدیریت مبتنی بر نتایج، تفاوت‌ها و تشابه‌های رویکرد مدیریت مبتنی بر نتایج با سایر رویکردهای مدیریتی، زنجیره نتایج، رابطه بین اجزاء مختلف زنجیره نتایج، روش تدوین زنجیره نتایج، آشنایی به بهره‌مندان یک برنامه، مفاهیم فرض و خطر، مدل منطقی شرطی، مدیریت خطر، مراحل مدیریت خطر، سنجش عملکرد و چارچوب آن، شاخص‌های سنجش عملکرد، کاربردهای اطلاعات چارچوب سنجش عملکرد، برنامه‌ریزی عملیات، چارچوب منطقی و کاربردهای آن، ساختار چارچوب منطقی، روش‌های تدوین چارچوب منطقی، نهادینه کردن مدیریت مبتنی بر نتایج در سازمان‌ها و چالش‌های آن، تعاریف و اصول و مبانی برنامه‌ریزی، نظریه‌ها و انواع برنامه‌ریزی، مراحل برنامه‌ریزی، نیازسنجی، برنامه‌ریزی نیروی انسانی، روش‌های مقداری در برنامه‌ریزی، برنامه‌ریزی استراتژیک، برنامه‌ریزی بلایای بیمارستان/تسهیلات بهداشتی درمانی، برنامه‌ریزی فوری بیمارستان/تسهیلات بهداشتی درمانی، برنامه‌ریزی عملیات فوری بیمارستان/تسهیلات بهداشتی درمانی، برنامه‌ریزی اقتصادی بیمارستان/تسهیلات بهداشتی درمانی، برنامه‌ریزی آمادگی بیمارستان/تسهیلات بهداشتی درمانی، برنامه‌ریزی پاسخ بیمارستان/تسهیلات بهداشتی درمانی، برنامه‌ریزی بازیابی بیمارستان/تسهیلات بهداشتی درمانی، برنامه / برنامه‌ریزی تداوم فعالیت بیمارستان/تسهیلات بهداشتی درمانی، انجام عملی همه انواع برنامه‌ریزیهای فوق در محیط‌های بهداشتی درمانی

منابع:

۱. اردلان، علی. راهنمای مدیریت مبتنی بر نتایج برای برنامه‌ریزی‌های بهداشت عمومی. آخرین چاپ
۲. آصف زاده سعید، رضاپور عزیز. برنامه ریزی بهداشت و درمان. دانشگاه علوم پزشکی قزوین. قزوین. آخرین چاپ
۳. نکویی مقدم محمود، بهشتی فر، م، برنامه‌ریزی در ارائه خدمات سلامت، آخرین چاپ
۴. برنامه ریزی راهبردی در سازمانه‌ای سلامت. دکتر بهزاد دماری. آخرین چاپ
۵. برنامه ریزی راهبردی. دکتر ملکی و دکتر طیبی. آخرین چاپ.
6. International Federation of Red Cross and Red Crescent pSocieties (IFRC). Contingency planning guide. Available from: www.ifrc.org. Last edition
7. UNDP (India). Guidelines for Hospital emergency preparedness planning. Available from: www.undp.org/content/.../guidelines_hospital_emergency.pdf. Last edition
8. Daily, E., R. Powers., et al., International Disaster Nursing: Cambridge Univ Pr. Last edition
9. Federal emergency management agency (FEMA). Emergency planning. Available from: www.fema.gov. Last edition.
10. UNDP. Result Based Management. Last edition.

شیوه ارزیابی:

- امتحان پایان ترم ۵۰٪
- فعالیت‌های کلاسی ۲۰٪
- تدوین یکی از برنامه‌های بحث شده در کلاس برای یک تسهیلات بهداشتی درمانی فرضی ۳۰٪

فصل چهارم

استانداردهای برنامه
رشته سلامت در حوادث و بلایا
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

استانداردهای برنامه‌های آموزشی رشته‌های تحت پوشش شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

موارد زیر، حداقل موضوعاتی هستند که بایستی در فرایندهای ارزیابی برنامه‌های آموزشی توسط ارزیابان مورد بررسی قرار گیرند:

ضروری است، دوره، فضاها و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز از قبیل: کلاس درس اختصاصی، سالن کنفرانس، قفسه اختصاصی کتاب در گروه، کتابخانه عمومی، مرکز کامپیوتر مجهز به اینترنت با سرعت کافی و نرم افزارهای اختصاصی، وب سایت اختصاصی گروه و سیستم بایگانی آموزشی را در اختیار داشته باشد.

ضروری است، گروه آموزشی، فضاهای اختصاصی مورد نیاز، شامل: آزمایشگاه‌های اختصاصی، عرصه‌های بیمارستانی و اجتماعی را بر اساس مفاد مندرج در برنامه آموزشی در اختیار فراگیران قرار دهد.

ضروری است، دپارتمان آموزشی، فضاهای رفاهی و فرهنگی مورد نیاز، شامل: اتاق استادان، اتاق دانشجویان، سلف سرویس، نمازخانه، خوابگاه و امکانات فرهنگی ورزشی را در اختیار برنامه قرار دهد.

ضروری است که عرصه‌های آموزشی خارج دپارتمان دوره‌های چرخشی، مورد تایید قطعی گروه ارزیابان باشند.

ضروری است، جمعیت‌ها و مواد اختصاصی مورد نیاز برای آموزش شامل: بیمار، تخت فعال بیمارستانی، نمونه‌های آزمایشگاهی، نمونه‌های غذایی، دارویی یا آرایشی برحسب نیاز برنامه آموزشی به تعداد کافی و تنوع قابل قبول از نظر ارزیابان در دسترس فراگیران قرار داشته باشد.

ضروری است، تجهیزات سرمایه‌ای و مصرفی مورد نیاز مندرج در برنامه در اختیار مجریان برنامه قرار گرفته باشد و کیفیت آن‌ها نیز، مورد تایید گروه ارزیاب باشد.

ضروری است، امکانات لازم برای تمرینات آموزشی و انجام پژوهش‌های مرتبط، متناسب با رشته مورد ارزیابی در دسترس هیئت علمی و فراگیران قرار داشته باشد و این امر، مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

ضروری است، دپارتمان آموزشی مورد ارزیابی، هیئت علمی مورد نیاز را بر اساس موارد مندرج در برنامه آموزشی و مصوبات شورای گسترش در اختیار داشته باشد و مستندات آن در اختیار گروه ارزیاب قرار گیرد.

ضروری است، دپارتمان آموزشی برای تربیت فراگیران دوره، کارکنان دوره دیده مورد نیاز را طبق آنچه در برنامه آموزشی آمده است، در اختیار داشته باشد.

ضرورت دارد که برنامه آموزشی (Curriculum) در دسترس تمام مخاطبین قرار گرفته باشد.

ضروری است، آئیننامه‌ها، دستورالعمل‌ها، گایدلاین‌ها، قوانین و مقررات آموزشی در دسترس همه مخاطبین قرار داشته باشد و فراگیران در ابتدای دوره، در مورد آنها توجیه شده باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار گیرد.

ضروری است که منابع اصلی درسی اعم از کتب و مجلات مورد نیاز فراگیران و اعضای هیات علمی، در قفسه کتاب گروه آموزشی در دسترس باشند.

ضروری است که فراگیران در طول هفته، طبق تعداد روزهای مندرج در قوانین جاری در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان یا فراگیران ارشد انجام دهند و برنامه هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.

ضروری است، محتوای برنامه کلاس‌های نظری، حداقل در ۸۰٪ موضوعات با جدول دروس مندرج در برنامه آموزشی انطباق داشته باشد.

ضروری است، فراگیران، طبق برنامه تنظیمی گروه، در کلیه برنامه‌های آموزشی و پژوهشی گروه، مانند کنفرانس‌های درون گروهی، سمینارها، کارهای عملی، کارهای پژوهشی و آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و مستندات آن در اختیار ارزیابان قرار داده شود.

ضروری است، فرایند مهارت‌آموزی در دوره، مورد رضایت نسبی فراگیران و تایید ارزیابان قرار گیرد. ضروری است، مقررات پوشش (Dress code) در شروع دوره به فراگیران اطلاع‌رسانی شود و برای پایش آن، مکانیسم‌های اجرایی مناسب و مورد تایید ارزیابان در پارتمان وجود داشته باشد. ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در کوریکولوم آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل آنها مورد تایید ارزیابان قرار گیرد.

ضروری است، در گروه آموزشی برای کلیه فراگیران کارپوشه آموزشی (Portfolio) تشکیل شود و نتایج ارزیابی‌ها، گواهی‌های فعالیت‌های آموزشی، داخل و خارج از گروه آموزشی، تشویقات، تذکرات و مستندات ضروری دیگر در آن نگهداری شود.

ضروری است، فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.

ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را براساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند. ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و بازخورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.

ضروری است، فراگیران در طول دوره خود، در برنامه‌های پژوهشی گروه علمی مشارکت داشته باشند و مستندات آن در دسترس باشد.

ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، واحدهای خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.

ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی بین رشته‌ای از قبل پیش‌بینی شده و برنامه‌ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.

ضروری است، در آموزش‌های حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود. ضروری است، فراگیران در طول دوره خود به روش‌های مندرج در برنامه، مورد ارزیابی قرار گیرند و مستندات آن به گروه ارزیاب ارائه شود.

ضروری است، دانشگاه یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه آموزشی باشند.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی
رشته سلامت در حوادث و بلایا
در مقطع کارشناسی ارشد ناپیوسته

(Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

در طول اجرای برنامه، هر سال تحصیلی در پایان هر نیمسال، ارزشیابی در زمینه‌های زیر با نظر خواهی از کلیه ذینفعان (فراگیران، اساتید و مسئولین آموزشی) انجام خواهد شد:

- رضایت از محتوای آموزشی
- رضایت از روش‌های آموزشی به کار گرفته شده
- رضایت از وسایل کمک آموزشی به کار گرفته شده
- رضایت از محتوای و شیوه آزمونها
- رضایت از امکانات رفاهی و اداری

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:

- ۱- گذشت ۵ سال از اجرای برنامه
- ۲- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- ۳- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

شاخص:

معیار:	
۸۰ درصد	★ میزان رضایت دانش‌آموختگان از برنامه:
۸۰ درصد	★ میزان رضایت اعضای هیات علمی از برنامه:
۷۵ درصد	★ میزان رضایت مدیران نظام سلامت از نتایج برنامه:
طبق نظر ارزیابان	★ میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته:
طبق نظر ارزیابان	★ کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته:

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از هیات علمی درگیر برنامه، دستیاران و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل بازنگری شدن
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه تدوین یا بازنگری برنامه و سایر دبیرخانه‌های آموزشی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.